МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: «**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ВПЛИВУ КОРЕЙСЬКОЇ СУБКУЛЬТУРИ НА МОЛОДЬ**»

Виконала: студент 2 курсу, групи 8.2313-сп
спеціальності 231 «Соціальна робота»
освітньої програми «Соціальна педагогіка»
Зикова Дар'я Віталіївна

Керівник: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти
_____Лещенко О.Г.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти
_____Мацкевіч Ю.Р

Запоріжжя

2024 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології

Кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри_____

«____» _____20__ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Зиковій Дар'ї Віталіївні

1.Тема роботи «Соціально-педагогічна профілактика впливу корейської субкультури на молодь»
керівник роботи Лещенко Олена Геннадіївна, к. пед. н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від «24» вересня 2024 року № 1447-с

2**. Строк подання студентом роботи** 1 грудня 2024

3**. Вихідні дані до роботи** матеріали соціально-педагогічної практики, курсових робіт з соціальної педагогіки, кваліфікаційна робота бакалавра

4**. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)** Розкрити сутність та зміст корейської субкультури як мезофактора соціалізації. Визначити становлення корейської субкультури. Аналіз закордонного та вітчизняного досвіду. Визначити особливості соціалізації молоді в межах корейської субкультури. Розкрити зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на молодь.

5. Перелік графічного матеріалу 1 графіка, 2 таблиці.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Лещенко О. Г.	15.11.2023	15.11.2023
Розділ 1	Лещенко О. Г.	20.12.2023	20.12.2023
Розділ 2	Лещенко О. Г.	25.03.2024	25.03.2024
Висновки	Лещенко О. Г.	12.09.2024	12.09.2024
Додатки	Лещенко О. Г.	10.11.2024	10.11.2024

7. Дата видачі завдання 15.11. 2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	**Назва етапів кваліфікаційної Роботи**	**Строк виконання етапів роботи**	**Примітка**
1	Збір та систематизація матеріалу	Листопад	виконано
2	Написання вступу	Листопад	виконано
3	Написання першого розділу	грудень-квітень	виконано
4	Написання другого розділу	травень-вересень	виконано
5	Написання висновків	жовтень	виконано
6	Оформлення додатків	жовтень	виконано
7	Оформлення роботи, рецензування	листопад	виконано
8	Захист	грудень	виконано

Студент _____ Зикова Д.В.

Керівник роботи _____ Лещенко О.Г.

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Лещенко О.Г.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 52 с., 57 джерела, 8 додатків 2 таблиці, 1 графіка

Об'єкт дослідження: вплив корейської субкультури на соціалізацію молодь.

Предмет дослідження: зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на молодь.

Метою дослідження: теоретично обґрунтувати програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молодь.

Для досягнення даної мети, нами були поставлені такі **завдання**:

1. Розкрити сутність та зміст корейської субкультури як мезофактора соціалізації.

2. Проаналізувати закордонний та вітчизняний досвід профілактики негативного впливу субкультури.

3. Виявити особливості становлення корейської субкультури.

4. Визначити особливості соціалізації підлітків в межах корейської субкультури.

5. Розробити програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на молодь.

Методи дослідження: теоретичні – аналіз наукової літератури, порівняння та узагальнення, обґрунтування соціально-педагогічної профілактики; емпіричні – методи накопичення первинної інформації про стан досліджуваного явища (спостереження, опитування, тестування, експертна оцінка).

Теоретична значущість кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на підлітків.

Практична значущість кваліфікаційної роботи полягає у розробці програми соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури, яка може

бути використана у практичній діяльності соціальних педагогів щодо попередження негативного впливу корейської субкультури на підлітків.

Галузь використання: заклади загальної середньої освіти, центр соціальних служб, навчально-виховні заклади, центри освіти та розвитку.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ, ПІДЛІТКИ, МЕЗОФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ, СУБКУЛЬТУРА, КОРЕЙСЬКА СУБКУЛЬТУРА, СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА.

SUMMARY

Zykova D.V. Socio-Pedagogical Prevention of the Influence of the Korean Subculture on Adolescents.

The qualifying work consists of introduction, 2 parts, findings, list of literature (53 items), 8 addenda on 1 pages. The qualifying work volume is 94 pages long, 52 of them – main text.

The qualifying work gives theoretical survey and describes the methodology of the experimental study of the influence of Korean subculture on the socialization of adolescents.

Object of research: the influence of Korean subculture on the socialization of adolescents.

Subject of the study: content, forms and methods of social and pedagogical prevention of the negative influence of the Korean subculture on the socialization of adolescents.

Purpose of the study: to theoretically substantiate the program of social and pedagogical prevention of the negative influence of the Korean subculture on the socialization of adolescents.

To achieve this goal, we set the following objectives:

1. To reveal the essence and content of Korean subculture as a mesofactor of socialization.

2. To analyze the foreign and domestic experience of the influence of subculture on adolescents.

3. To determine the formation of the Korean subculture.

4. To determine the peculiarities of socialization of adolescents within the Korean subculture.

5. To reveal the content, forms and methods of social and pedagogical prevention

of the influence of the Korean subculture on adolescents.

Research methods: theoretical - analysis of scientific literature, comparison and generalization, substantiation of social and pedagogical prevention; empirical - methods of accumulating primary information about the state of the phenomenon under study (survey, expert evaluation);

Theoretical significance: the qualification work is to substantiate of the program of social and pedagogical prevention of the influence of Korean subculture.

Practical significance: the qualification work is that research materials can be used in practical activities social educators to familiarize and prevent the negative impact of of the Korean subculture on adolescents.

Field of use: secondary schools, centers of social services, educational institutions, centers of education and development.

The part 1 “Theoretical foundations of prevention of the influence of Korean subculture on the socialization of adolescents” reveals the basic concepts and influence of Korean subculture on the socialization of adolescents are revealed.

The part 2 “Social and pedagogical prevention of the influence of Korean subculture on adolescents” contains a prevention program and research methodology.

The analysis of the study results proved the effectiveness of the program of socio-pedagogical prevention of the negative impact of the Korean subculture on the socialization of adolescents.

Key words: socialization, adolescents, mesofactors of socialization, subculture, Korean subculture, social and pedagogical prevention.

ЗМІСТ

Вступ…… 9
Розділ 1. Теоретичні основи профілактики впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді……. 13
1.1.Сутність та зміст корейської субкультури як мезофактора соціалізації…… 13
1.2. Закордонний та вітчизняний досвід профілактики негативного впливу субкультури на соціалізацію молоді ……..……..…….. 20
1.3. Соціалізація молоді під впливом корейської субкультури…….. 25
1.4. Сутність та зміст соціально-педагогічної профілактики негативних явищ серед молоді……..... 33
Розділ 2. Соціально-педагогічна профілактика негативного впливу корейської субкультури на молоді…… 40
2.1. Дослідження впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді…… 40
2.2. Аналіз результатів емпіричного дослідження 45
2.3. Зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на молодь…… 49
Висновки…… 54
Список використаних джерел……..... 58
Додатки…… 65

ВСТУП

У сучасному світі ми спостерігаємо зростання впливу різноманітних культурних явищ на молоде покоління, зокрема корейської субкультури. Швидкий розвиток технологій та доступ до соціальних мереж значно посилює цей вплив, надаючи молоді можливість швидко ознайомлюватися з аспектами корейської культури та субкультури через різноманітні онлайн-ресурси.

Соціалізація молоді є частиною будь-якого суспільства, яка сприяє засвоєнню соціального досвіду та включенню індивіда в соціальне оточення з його системою взаємозв'язків. З іншого боку, самі соціальні зв'язки та взаємодії перетворюються завдяки активному взаємодії індивіда з середовищем. Таким чином, молодь не тільки збагачується соціальним досвідом, але й виявляє себе як унікальна особистість, що впливає на своє оточення та життєві обставини. Вплив зовнішнього світу на людину, залежить від її індивідуального розвитку та взаємодії з навколишнім.

Як було відзначено раніше, вплив технологій на процес соціалізації молоді є несумлінним. Зокрема, можна відмітити збільшення часу, який витрачається на споживання медіа та виявлення власної ідентичності через ці засоби. Це дозволяє їм виявити свої інтереси, знайти спільноту з однодумцями або тими, хто їх підтримує, що сприяє їх соціалізації в оточенні ровесників.

Одним із ключових аспектів життя сучасної молоді є участь у різноманітних молодіжних субкультурах. Завдяки Інтернету розширюється кількість та різноманітність цих субкультур, до яких підлітки відносять себе.

Кожна молодіжна субкультура характеризується наявністю своїх унікальних соціальних норм, правил та цінностей. Приналежність до певної субкультури дозволяє молодим людям розвивати необхідні соціальні навички, сприяє здобуттю впливу в своєму середовищі та значно впливає на формування їх особистості. Таким

чином, молодіжні субкультури відіграють важливу роль у процесі соціалізації молодого покоління.

Нормативно-правове підґрунтя реалізації субкультури представлено такими міжнародними та державними документами: як «Загальна Декларація прав людини» та «Міжнародний пакт про громадянські та політичні права» , зазначено, що кожна людина має право на свободу думки, совісті та вираження, включаючи свободу культурної та релігійної приналежності. Це може застосовуватися до реалізації субкультур. Державні законодавчі документи: Конституція України та ЗУ «Про основні засади молодіжної політики» – цей Закон визначає мету, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні, гарантії участі молоді у її формуванні та реалізації, особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності молодіжних та дитячих громадських об’єднань.

Різні аспекти становлення та діяльності молодіжних субкультур досліджували як вітчизняні науковці, так і зарубіжні: Д. Аусубель, К. Мангейм, М. Титма, С. Фріт; О. Бабосов, В. Бобахо, М. Боришевський, А. Бистрицький, Ю. Давидов, Л. Жуховицький, С. Косарецька, С. Левикова, В. Левічева.

Дослідження українських авторів, присвяченим цій тематиці, є статті Д. Кононової та О. Кобус, в якій робиться спроба охарактеризувати специфіку k-pop в межах світової масової культури. Наявні ґрунтовні розробки іноземних дослідників, зокрема Роальд Малянгкай та Юнг Бонг Чой досліджують різні аспекти, пов’язані з розвитком К-pop у контексті культури. Певні питання, що стосуються К-pop, висвітлено в популярній публікації Ю. Самарцевої.

Наукові дослідження молоді та вплив молодіжних субкультур представлено у роботах таких зарубіжних та вітчизняних авторів, як М. Головатий, В. Піддубний, А. Ручка, В. Тихонович, В. Чорноволенко, В. Абраменкова, Т. Селецька, Т. Сливінська, С. Чернета, М. Шимановський, Н. Заверико. Специфіка впливу «Корейської субкультури» до цього часу не вивчалася вітчизняними та

зарубіжними науковцями, у зв'язку з недавнім поширенням даної субкультури у світі.

Система профілактики негативного впливу субкультур здійснюється на різних рівнях: заклади освіти (школи, заклади вищої освіти), громадські організації, центри соціальних служб та молодіжні центри, а також на рівні сім'ї. Проте вплив корейської субкультури недостатньо мінімізується системою профілактики, тому ми вважаємо, що тема кваліфікаційної роботи «Соціально-педагогічна профілактика впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді» є актуальною.

Об'єкт дослідження: вплив корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Предмет дослідження: зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на молодь.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Для досягнення даної мети, нами були поставлені такі **завдання**:

1. Розкрити сутність та зміст корейської субкультури як мезофактора соціалізації.
2. Проаналізувати закордонний та вітчизняний досвід профілактики негативного впливу субкультури на молодь.
3. Визначити становлення корейської субкультури.
4. Виявити особливості соціалізації молоді у межах корейської субкультури.
5. Розкрити зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на молодь.

Методи дослідження:

- **теоретичні**: аналіз наукової літератури, порівняння та узагальнення, обґрунтування соціально-педагогічної профілактики;
- **емпіричні**: методи накопичення первинної інформації про стан

досліджуваного явища (спостереження, опитування, експертна оцінка).

Теоретична значущість кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на підлітків.

Практична значущість кваліфікаційної роботи полягає у розробці програми соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури, яка може бути використана у практичній діяльності соціальних педагогів щодо попередження негативного впливу корейської субкультури на молодь.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ВПЛИВУ КОРЕЙСЬКОЇ СУБКУЛЬТУРИ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ МОЛОДІ

1.1. Сутність та зміст корейської субкультури як мезофактору соціалізації

Для того, щоб розглянути субкультуру як мезофактор соціалізації молоді, спочатку потрібно визначити сутність та зміст соціалізації.

У контексті соціальної педагогіки до вивчення сутності соціалізації звертаємося до Т. Алєксєєнко, О. Безпалько, О. Газман, І. Звєрєва, С. Савченко та ін.

«У соціально-педагогічному сенсі соціалізація розглядається як: багатофакторний процес набуття індивідом якостей, спрямованість яких визначається конкретною соціальною ситуацією; явище, сутнісні характеристики якого забезпечують суб'єкт-суб'єктну єдність особистості, що виражається в одночасному засвоєнні та відтворенні соціальних цінностей і норм; соціокультурний феномен, який має незмінність психологічних механізмів і їх неповторність у контексті становлення конкретної особистості; рушійну силу, що активізує процеси самоперетворення, які відбуваються на тлі змін соціокультурного середовища; соціально-педагогічне поняття, яке відображає хід соціального формування особистості в конкретному соціокультурному середовищі» [29, с. 373].

Найбільш загальним вважаємо визначення соціалізації особистості в інтерпретації М. Лукашевича: «це процес становлення особистості як суспільної істоти, під час якого налагоджуються різноманітні зв'язки особистості з суспільством, засвоюються орієнтації, цінності, норми, відбувається розвиток особистісних властивостей, формуються активність та цілісність особистості,

набувається соціальний досвід, що нагромаджений людством за весь період розвитку» [38, с.113].

Науковці вказують, що «соціалізація включає три взаємозалежних процеси:

1) соціальна адаптація - це активне пристосування до умов середовища за допомогою засвоєння/асиміляції зовнішніх вимог і зміни/акомодації власних реакцій;

2) індивідуалізація – активне пристосування особистості до власних особливостей у формі самопізнання, самоприйняття й самореалізації;

3) соціально-психологічна інтеграція – поступове ускладнення, упорядкування й узгодження інтрапсихічних компонентів і функцій у відповідності із вимогами соціальної реальності» [22, с. 118-122].

В. Коваленко у аналіз психологічних і соціально-педагогічних досліджень зазначає, що наразі відсутня єдина система критеріїв, показників соціалізованості, що характеризують її рівні на різних стадіях соціалізації. Різні автори висувають різні компоненти та критерії соціалізованості. Так, А. Шарудилова виділяє ціннісно-діяльнісний особистісний компонент, ціннісно-інформаційний особистісний компонент і аналітико-оцінний компонент соціалізованості, ступінь розвитку яких вказує на наявність пасивного рівня, рівня соціальної іособистісної привабливості й активного рівнів розвитку. Т. Кравченко вказує, що соціалізованість окремої особистостівизначається розвиненістю таких її соціально-моральних якостей, як працьовитість, громадська свідомість і активність, почуття обов’язку[25].

В. Коваленко виділяє пізнавальний, ціннісно-орієнтаційний і діяльнісний компоненти соціалізованості. Пізнавальний компонент спрямований на формування у підлітків цілісної картини світу, передбачає набуття необхідних для життя в соціумі умінь і знань соціальних стосунків. Ціннісно-орієнтаційний компонент полягає у співвіднесенні одержуваної інформації з власним соціальним досвідом і формуванні на цій основі власного до неї відношення. Основні ознаки

даного компонента: здатність дотримуватись норм суспільної поведінки, володіння нормами, правилами поведінки з іншими людьми. Значення ціннісно-орієнтаційного компонента соціалізації полягає в тому, що дитина засвоює норми, соціальні ролі, орієнтується в змісті діяльності, розуміючи і оцінюючи її соціальну значущість [25].

Соціалізація молоді проходить під впливом факторів, які умовно можна поділити на групи: мегафактори(планета, космос), макрофактори (суспільство, держава), мезофактори (етнокультурні мови, поселення, належність до аудиторії), мікрофактори (сім'я, дитячий садок і т.д.).

«Мезофактори – умови соціалізації великих груп людей, за місцевістю і типом поселення, в яких вони живуть (регіон, місто, селище); за належністю до аудиторії тих або інших мереж масової комунікації (радіо, телебачення та ін.) і за належністю до тих або інших субкультур» [32].

«Соціалізація – це процес, що здійснюється як завдяки стихійним впливам оточення, так і внаслідок цілеспрямованого суспільного впливу (сім'я, дошкільний заклад, школа, позашкільні центри та інші соціальні інституції), який має виховну спрямованість» [26, с. 118].

«Стихійна форма соціалізації – «автоматичне» виховання певних соціальних навичок у зв'язку з постійним перебуванням індивіда в безпосередньому соціальному оточенні» [26, с. 118].

Деякі умови соціалізації в межах мезофакторів можна віднести до стихійних форм соціалізації особистості.

Під безпосереднім соціальним оточенням людини розуміють сукупність різних груп, що утворюють її сферу спілкування, а також їхні особливості, неоднорідність рівня соціального розвитку, практик соціальних зв'язків і відносин усередині цих груп, а також висування різноманітних вимог до особистості.

До стихійних форм соціалізації, які впливають на формування особистості у молоді, належить субкультура.

Вплив субкультури на формування особистості у підлітковому віці досліджували такі науковці, як В. Абраменкова, Ю. Бусел, Г. Гикава, С. Небот, А. Мудрик, Т. Селецька, Т. Сливінська, М. Титлей, С. Чернета, М. Шимановський та ін.

Субкультура розглядається різними вченими:

- «система цінностей, уявлень про життя і поведінкові коди, загальна для людей, пов'язаних одним змістом чітко заданого повсякдення» [9, с.156-161](за Н. Смелзером);

- «це часткова культурна підсистема всередині системи «офіційної», базової культури суспільства, яка визначає ціннісну ієрархію та менталітет (тобто світосприйняття), стиль життя її носіїв» (за С. Левікова) [36].

- «поєднання суперечливих тенденцій, які складають культурне життя суспільства. Ця субкультура виступає як універсальна форма адаптації молоді до мінливих умов існування. Досвід людини, відтворений нею є складним взаємопов'язаним процесом взаємодії індивідуальних особливостей та соціального життя (за В. Радченко) [41].

Вчені Г. Ушамірська, В. Луков, С. Левікова, С. Бондирева зазначають, що на розвиток та появу сучасних субкультур впливають внутрішні і зовнішні фактори. До зовнішніх відносяться: економічні та політичні, а внутрішні пов'язані з людиною та її психологічними факторами, факторами сім`ї та оточення.

Субкультури формуються під впливом таких факторів: вік, релігія, соціальні групи, етнічна приналежність.

Субкультура, на думку О. Безпалько – це «автономне відносно цілісне утворення, котре включає декілька більш або менш виражених ознак:

- специфічну сукупність ціннісних орієнтацій;
- специфічні норми та правила поведінки, взаємодії, взаємин;
- статусну структуру;
- набір джерел інформації (міжособистісна комунікація, сайти в мережі

Інтернет, телепередачі, спеціалізовані друковані видання);

- особливі захоплення, естетичні смаки, способи проведення вільного часу;
- наслідування моди, які впливають на стиль життя та мислення окремих груп людей і дозволяють їм усвідомити та утвердити себе як несхожих на інших представників соціуму» [4].

Субкультура є важливою складовою процесу соціалізації молоді. Вона виникає в межах певної групи людей, які поділяють спільні цінності, інтереси, норми та символіку, що вирізняють їх із загального соціокультурного контексту.

Однією з ключових характеристик субкультури є її цінності та норми. Цінності визначають пріоритети, яких дотримуються члени групи, і часто відрізняються від загальноприйнятих у суспільстві. Вони можуть охоплювати моральні, естетичні, політичні чи культурні орієнтири. Саме ці цінності впливають на формування світогляду молоді, визначають її поведінку та впливають на прийняття рішень.

Норми субкультури формують стиль життя і поведінку її учасників. Вони можуть бути як чітко прописаними, так і неформальними. Норми регулюють взаємодію між членами групи, визначають правила комунікації та способи взаємодії. Дотримання цих норм є важливим для підтримки ідентичності субкультури та забезпечення її цілісності.

Одним із ключових елементів субкультури є її атрибути. Це унікальні засоби вираження, які використовуються для ідентифікації та взаєморозуміння серед членів субкультури. Атрибути можуть включати специфічний стиль одягу, жаргон, характерні жести, логотипи, емблеми або музичні жанри, які слугують знаками ідентифікації.

Ці атрибути не лише виконують функцію внутрішнього спілкування в субкультурі, але й відображають її стиль, цінності та позицію. Вони створюють унікальний образ та формують візуальну ідентичність, яка дозволяє вирізняти представників субкультури серед інших.

Окрім цього, субкультура часто має власні ритуали, обряди та традиції, які сприяють згуртованості групи та посилюють її ідентичність. До таких елементів можуть належати спеціальні збори, спільні святкування, заходи чи символічні дії, що підкреслюють унікальність спільноти молоді та її відмінність від інших соціальних груп.

Субкультура, як мезофактор соціалізації, має значний вплив на молодь у різних аспектах її життя. Вона надає можливість молоді ідентифікуватися з певною групою однодумців, спілкуватися, ділитися спільними інтересами та цінностями. Це відіграє важливу роль у формуванні особистої ідентичності, самооцінки та почуття належності до спільноти.

Окрім цього, субкультура впливає на розвиток соціальних навичок і комунікаційних здібностей молоді. Приєднуючись до субкультури, молода людина отримує простір для взаємодії з людьми, які поділяють її інтереси, що сприяє вдосконаленню комунікативних навичок, здатності до співпраці та соціальної адаптації.

Субкультура також впливає на формування світогляду та цінностей молоді. Участь у субкультурному середовищі може розширити погляди молодої людини, сформувати її ставлення до соціальних проблем, політики, культури та інших аспектів життя. У межах субкультури молодь часто знаходить підтримку, взаєморозуміння та спільні цінності, що сприяє зміцненню переконань і формуванню цілісного світогляду.

Вплив молодіжної субкультури на формування особистості в молодіжному віці, а також на вибір життєвих цінностей, є багатогранним і охоплює різні аспекти життєдіяльності молоді, тому його неможливо оцінити однозначно. Водночас можна окреслити характер цього впливу:

До позитивних рис відносяться:

- «інформування та розвиток дружніх стосунків, дружби, яка виступає як своєрідна форма «психотерапії», творчих здібностей;

- дані світогляду, особистої думки, почуття приналежності до колективу;
- самоствердження та самореалізація молодої людини в середовищі молодіжної субкультури» [34, с. 130].

До негативних рис належать:

- «нівелювання авторитету батьків та заміна його авторитетом друзів, емансипація від влади дорослих;
- негативним наслідком діяльності є кримінальна відповідальність, нездоровий спосіб життя;
- фізична та вербальна агресія, невміння жити та працювати в суспільстві, протиставлення себе суспільству» [34, с. 130].

Механізми, за допомогою яких субкультура впливає на соціалізацію особистості: спільнота та зовнішні прояви, зміна цінностей, ритуали та обряди, медіа та комунікація Використовуючи ці механізми, субкультура впливає на соціалізацію особистості, формуючи її уявлення про себе, світ та взаємодію з іншими людьми.

Позитивні аспекти молодіжної субкультури включають розвиток дружніх стосунків, які виступають у ролі своєрідної «психотерапії», стимулювання творчих здібностей і можливостей для самовираження. Субкультура сприяє формуванню світогляду, допомагає молоді висловлювати власну думку та відчувати приналежність до спільноти. Крім того, участь у субкультурі створює умови для самоствердження та самореалізації, що важливо для особистісного розвитку.

Водночас, субкультура має і негативні сторони. Зокрема, це може призводити до нівелювання авторитету батьків та заміни його авторитетом однолітків, а також емансипації від впливу дорослих. Серед інших негативних наслідків можна виділити кримінальну відповідальність, нездоровий спосіб життя, прояви агресії та невміння співпрацювати в соціумі. У деяких випадках молодь, інтегруючись у субкультуру, протиставляє себе суспільству, що ускладнює її соціалізацію.

Отже, за визначеннями М. Лукашевича та інших дослідників, соціалізація є

процесом становлення особистості як суспільної істоти, включаючи налагодження зв'язків особистості з суспільством, засвоєння цінностей, норм та розвиток особистісних властивостей. Соціалізація включає такі взаємозалежні процеси, як соціальна адаптація, індивідуалізація та соціально-психологічна інтеграція.

За основу беруться компоненти соціалізації молоді, такі як пізнавальний, ціннісно-орієнтаційний та діяльнісний. Соціалізація може відбуватися як під впливом стихійних чинників середовища, так і завдяки цілеспрямованому суспільному впливу, який реалізується через різні соціальні інституції, зокрема сім'ю, заклади освіти або субкультури.

У контексті соціалізації молоді підкреслюється, що цей процес формується під впливом різноманітних факторів, які поділяються на мегафактори, макрофактори, мезофактори та мікрофактори. Зокрема, мезофактори охоплюють умови соціалізації великих груп людей залежно від їхнього місця проживання, типу поселення чи належності до певних спільнот.

Тому, субкультура виступає важливим мезофактором соціалізації, впливаючи на формування ідентичності, цінностей, навичок та ставлення до світу молоді. Вона створює можливості для самовираження, спілкування та отримання підтримки однодумців, але водночас може мати і свої недоліки, а також негативні наслідки. Розуміння сутності та впливу субкультури дозволяє глибше усвідомити її роль у процесі соціалізації. Вона сприяє формуванню соціальної ідентичності, самосвідомості, допомагає молоді знайти своє місце у суспільстві та вибудувати відносини з оточенням.

1.2. Закордонний та вітчизняний досвід профілактики негативного впливу субкультури на підлітків

Звернення до досвіду педагогічної роботи з молодіжними субкультурами у

Великій Британії, Німеччині, США та Канаді обумовлене кількома важливими чинниками.

По-перше, ці країни мають добре розвинуті інститути соціальної роботи та соціальної педагогіки у системі вищої освіти. Великобританія та США стали піонерами у визнанні соціальної роботи як окремої професійної діяльності.

По-друге, починаючи з 1960-х років, у цих країнах було розроблено молодіжну політику, спрямовану на безконфліктну інтеграцію молоді в суспільство. Це стало відповіддю на поширення молодіжних субкультур і занепокоєння через можливу деструктивну поведінку підлітків. Співпраця між цими державами у сфері молодіжної політики також сприяє обміну ефективними підходами.

По-третє, в цих країнах існує міцна законодавча база у сфері молодіжної політики. Наприклад, у Німеччині у 1991 році був прийнятий Закон про допомогу дітям і молоді, у Великій Британії – однойменний закон у 2004 році, а в Канаді діє «Національна стратегія профілактики злочинності», спрямована на запобігання асоціальній поведінці молоді. У США функціонує понад 300 програм підтримки молодих людей.

По-четверте, робота з підлітками групи ризику є важливим компонентом соціально-педагогічної діяльності в цих країнах. Молоді люди, які тікають з дому або школи, зазнають насильства, стикаються з проблемами алкоголізму та наркоманії в сім'ї або беруть участь у негативно спрямованих субкультурах, отримують підтримку через численні спеціалізовані програми. Вчені виділяють три напрями реалізованої педагогічної роботи з цією групою молоді:

- використання альтернативних освітньо-дисциплінарних програм;

- мобільна робота із молоддю;

- робота з профілактико-превентивними програми, орієнтованих на надання допомоги в умовах соціального становлення школярів: в умовах сім'ї, навчальних закладів, молодіжних клубів або організацій (у більшості випадків при об'єднанні

зусиль з боку сім'ї та освітньої установи).

Альтернативні програми широко впроваджуються у США та Канаді, пропонуючи ефективні підходи до роботи з учасниками молодіжних субкультур. Переклад і аналіз зарубіжних досліджень (C. Kochlar-Bryant, R. Lacey, J. Kraemer, M. Raywid, B. Ruzzi та ін.) дозволяють виявити ключову особливість цих програм: вони спрямовані не лише на здобуття школярами академічних знань, але й на корекцію антигромадської поведінки, включаючи прояви жорстокості, агресії та акти вандалізму.

Основні методи роботи в межах таких програм передбачають:

Консультації – створення емоційного зв'язку між педагогами, соціальними працівниками, психологами та учасниками програм, що сприяє довірі та підтримці.

Індивідуальні бесіди – інструмент для глибшого розуміння особистих проблем підлітків, що дозволяє розробити індивідуальні стратегії допомоги та корекції поведінки.

Ці підходи сприяють не лише підвищенню освітнього рівня школярів, а й їхній соціальній адаптації та інтеграції в суспільство. Серед інших особливостей програми ми зазначили такі:

- невелика кількість учасників програми (10-12 осіб), що знижує труднощі засвоєння навчального матеріалу, дозволяє встановити доброзичливі та довірчі стосунки з викладачами;

- гнучке розклад занять (передбачені заняття у вечірній час), що запобігає їх пропускам;

- набуття школярами професійно-технічних навичок у процесі участі у програмі, що розширює перспективи працевлаштування у майбутньому.

Також в альтернативних програмах забезпечують включення підлітків в волонтерські організації та приймання участі в благодійних акціях з метою соціалізації та виправлення деструктивної поведінки.

Мобільна робота з підлітками є соціально-педагогічною програмою,

принципами якої є прийняття та повага культури школярів, зацікавленість у їх захопленнях, дружнє ставлення, надання допомоги у звичному для школяра соціальному середовищі, регулярність та довгостроковість педагогічного впливу. Мобільна робота з молоддю характеризується методами індивідуального та групового консультування, інформаційно-просвітницькими бесідами, застосовується метод позитивного прикладу (до роботи залучаються колишні учасники негативних субкультур).

Профілактично-превентивні програми впроваджуються в соціально-педагогічних проєктах і спрямовані на зниження ризику розвитку асоціальної поведінки серед молоді. Соціальні педагоги та психологи, які працюють у психолого-педагогічних службах, діють узгоджено. Вони організовують профілактичну та, за необхідності, корекційну діяльність, спрямовану на подолання проблем, з якими стикається молодь у процесі навчання. Особлива увага приділяється відвідуванню занять, навчальним успіхам, рівню конфліктності, розвитку соціальних навичок і зниженню агресивної поведінки.

Аналіз зарубіжного досвіду впровадження профілактично-превентивних програм свідчить про пріоритетність групових форм роботи. Фахівці застосовують такі педагогічні методи, як групові та індивідуальні заняття, рольове моделювання конфліктних ситуацій, інформаційні зустрічі, тренінги та консультування.

До негативних характеристик молодіжних субкультур належать саморуйнівна поведінка, відчуженість від суспільних цінностей, агресивність, що часто призводить до соціальної ізоляції.

Найсерйознішим наслідком деструктивної поведінки є відчуження молоді від оточуючих та близьких людей. Ізоляція породжує почуття самотності, яке негативно впливає на особистісний розвиток. У спробах уникнути самотності, молодь часто долучається до субкультур. Якщо сім’я не приділяє достатньої уваги молодій людині, вона може знайти підтримку і визнання саме в субкультурному середовищі.

Серед загальних рекомендацій щодо роботи з представниками молодіжних субкультур можна виділити три найбільш значущі принципи, які можна коротко охарактеризувати таким чином:

1. При роботі з представниками молодіжних субкультур та течій слід враховувати те, що школяр, з яким ведеться робота, часто звикає до певного мікроклімату у своїй соціальній групі. Школяр почувається в комфортному середовищі, звикає до певного стилю спілкування, кола друзів – все це у сукупності формує почуття прихильності до субкультури.

2. Для роботи з прихильниками молодіжних субкультур, фахівцю необхідно знати особливості кожної субкультури (течі) та життя в них. Тому спеціалістам, які працюють із послідовниками молодіжних субкультур, слід виявляти та враховувати, як мінімум, такі відомості:

- сила впливу субкультури та ступінь залучення школяра в середу субкультурного спілкування;

- систему санкцій, властиву тій чи іншій субкультурі. Така система проявляється в наявності різних форм і методів заохочення та покарання, за допомогою яких лідери вимагають потрібної поведінки від своїх однолітків. Окремі форми санкцій може бути соціально небезпечними;

- ролі, які школяр «зобов’язаний» чи змушений виконувати при неформальному спілкуванні. Деякі ролі можуть заважати повноцінному життю, здоров’ю, гармонійному розвитку. Важливо також враховувати, що може відчувати труднощі самовираження у суспільстві, але бути лідером при неформальному спілкуванні серед «своїх», у позашкільному соціумі, у субкультурному об’єднанні.

3. Характеристика оточення та сім’ї школяра. Важко виховати що-небудь позитивне у дитині, якщо це не знаходить підтримки у родинному колі.

Отже, аналізуючи досвід педагогічної роботи з молодіжними субкультурами у Великій Британії, Німеччині, США та Канаді, можна зробити кілька висновків. Перш за все, ці країни мають розвинуті інститути соціальної роботи та соціальної

педагогіки, що сприяє здійсненню ефективної роботи з молодіжними субкультурами. Крім того, вони мають сформовані напрямки молодіжної політики, спрямовані на інтеграцію молодих людей у суспільство та запобігання деструктивній поведінці. Також важливим фактором є наявність законодавства та програм допомоги та підтримки молоді. Використання індивідуального та групового консультування, ролевого програмування, інформаційних зустрічей, тренінгів та консультування є ефективними методами роботи з молодіжними субкультурами. Загальні рекомендації для роботи з представниками молодіжних субкультур включають врахування їхнього мікроклімату, знання особливостей кожної субкультури та оточення школяра, а також роботу з сім'єю та оточенням школяра. Урахування цих принципів сприятиме успішній профілактиці роботі з молодіжним.

1.3. Соціалізація підлітків під впливом корейської субкультури

У сучасному світі існує безліч субкультур, які об'єднують людей із спільними інтересами та цінностями. Колись популярними були субкультури готів, панків, хіпі, тощо. Сьогодні, в епоху стрімкого розвитку технологій, виникають нові субкультури, що відповідають сучасним тенденціям у сфері моди, музики, спорту та інших аспектів життя суспільства.

На сьогодні однією з субкультур, що швидко набирає популярності серед молоді, є «корейська субкультура». Її виникнення пов'язане із зацікавленням молодих людей корейською поп-музикою (K-pop). Корейська субкультура охоплює не тільки інтерес до музики, але й до сучасної культури Південної Кореї, включаючи моду, кінематограф, гастрономію та стиль життя.

Корейська хвиля, або Халлю, – це термін, що описує глобальне поширення та популяризацію сучасної корейської культури. Вона виявляється в зростанні

інтересу людей до різних аспектів корейського життя, зокрема поп-музики (K-pop), корейських серіалів(дорам) та фільмів, а також інших форм розважальної індустрії, таких як відеоігри, мода та косметика. Окрім цього, Халлю охоплює популярність традиційних і сучасних елементів корейської кухні, домашнього декору, стилю в одязі, літератури та веб-коміксів (манхва).

Корейська культура почала визнаватися світовою культурною спільнотою. Її вплив все більше відображається в різних куточках світу, і корейська культура отримує міжнародне визнання завдяки своїй інноваційності, сучасності та багатству традицій. Зі збільшенням популярності корейських продуктів, від музики до моди, країна стала важливим культурним центром, що впливає на молодіжні тенденції та формує нові глобальні культурні зв'язки.

Але тільки з 2012 року корейська субкультура набула глобального поширення, не тільки в Азії, а й в Європі та Америці, завдяки K-POP.

«K-pop (від англ. Koreanpop) – музичний жанр корейської поп-музики, що увібрав у себе елементи західного електро-попу, хіп-хопу, танцювальної музики та сучасного ритм-енд-блюзу. Зараз K-pop переріс в популярну серед молоді субкультуру, що активно цікавиться сучасною Південно Корейською модою, стилем та традиціями. Кейпопери – фани K-pop і Корейської культури в цілому (в основному школярі та студенти від 10-ти до 23-х років)» [15].

Експансія по всьому світу, цього жанру, почалася з того, що 2012 році співак Пак Чже Сан, більш відомий як PSY, випустив вірусну пісню Gangnam Style. У 2018 році глобальному розповсюджені корейської субкультури сприяла корейська k-pop-група BTS.

Група BTS стала однією з головних рушійних сил у поширенні корейської субкультури на світовій арені. Завдяки своєму неповторному стилю, оригінальним музичним відео та глибоким текстам пісень, BTS змогли створити значний культурний феномен, який охопив молодь по всьому світу. Вони не лише популяризували корейську поп-музику, а й сприяли зростанню інтересу до

корейської мови, моди, стилю життя та традиційної культури Південної Кореї. Їхня музика, яка часто торкається тем самовираження, боротьби з депресією та важливості позитивних змін у суспільстві, знаходить відгук з багатьма шанувальниками, формуючи.

Представники музикального жанру K-pop, включаючи як групи, так і сольних артистів, називаються айдолами, що є похідним від англійського слова «idol»(ідол). Це поняття означає «ідеальний» артист, якому притаманні високі вокальні та танцювальні здібності й зовнішність і моральний образ. Продюсерські компанії Південної Кореї вкладають величезні зусилля у пошук таких талантів, адже айдолами стають не тільки через природній талант, а й через дотримання суворих стандартів краси, високі фізичні та психологічні вимоги. Вони повинні підтримувати бездоганний імідж і залишатися в рамках певного образу на всіх етапах своєї кар'єри.

Групи в жанрі K-pop зазвичай складаються з 4 до 12 учасників, причому існують окремі чоловічі та жіночі колективи. Кожна група має свій унікальний концепт, що часто формується через соціальні мережі, телебачення та інші платформи, де вони взаємодіють зі своїми фанатами, будуючи з ними ідеальні, майже дружні відносини. Ці відносини дуже важливі для підтримки популярності групи, оскільки основною рушійною силою K-pop є активність фанатів. Кожен фанатський клуб має своє ім'я, символічний колір та атрибутику, що ще більше підкреслює зв'язок між артистами та їхніми прихильниками. Важливою частиною цього феномену є також фан-інтеракції, де фанати не лише підтримують своїх кумирів, а й активно взаємодіють з іншими прихильниками через численні онлайн-платформи, організуючи заходи та акції на підтримку улюблених артистів

Айдоли взаємодіють зі своїми фанатами в соціальних мережах, через прямі трансляції, відео-повідомлення, спеціальні месенджери для спілкування з фанатами та через зустрічі в реальному житті. Таким чином створюється тісні стосунки «артист-фанат». Саме завдяки підтримці фанатів група стає популярною та її

творчість розповсюджується в Інтернеті.

Найвідомішими представниками серед k-pop груп є: BigBang, EXO, Twice, Super Junior, Red Velvet. Всесвітньої відомості досягли бойз бенд BTS та жіноча група BlackPink. Їх признали як одними із впливовіших та популярних груп у світі, чию кількість фанатів неможливо порахувати.

Вчений І. Дзьон виділили чинники, які зумовили долучення молодих людей до корейської субкультури:

«По-перше, велику роль в поширенні К-pop відіграв розвиток Інтернету, де фанати проводять багато часу, щоб постійно бути в курсі останніх новин та спілкуватися із однодумцями з різних куточків планети. Компанії та популярні артисти створюють свої аккаунти в соцмережах «YouTube», «Twitter», «Instagram», де активно спілкуються з фанатами, виставляють власне відео або фотографії. Крім безпосередніх виступів «айдоли, також часто беруть участь у різноманітних ток-шоу та знімаються у «дорамах» (корейських серіалах), для перекладу яких українські фанати створюють також спеціальні групи в соц-мережах.

По-друге, кожен «айдол» або група, має свій офіційний фан-клуб з певною назвою та кольором. Учасники фан-клубу активно та організовано співпрацюють: готують короткі виступи з «каверами» на пісні та танцювальні композиції своїх кумирів, організовують конкурси, пересилають подарунки для даних зірок і часто роблять благодійні пожертвування від їхнього імені. В межах даної спільноти підлітки відчувають себе бажаними, важливими, можуть проявити свою творчість, неординарність, проявити лідерські якості тощо. Така направленість на фанатів, на думку деяких дослідників, і є основним чинником популярності К-pop груп.

По-трете, К-pop і корейська культура, зокрема, виступають свого роду альтернативою для втомлених американізованою культурою підлітків, що часто наповнена надмірною жорстокістю або еротизмом. Корейські «герої» здебільшого скромні, терпеливі, з високим рівнем поваги до батьків та сім'ї. К-pop для українських фанатів виступає, свого роду, «раєм», куди підліток може втекти від

негативу та проблем буденності» [15].

Оскільки корейська субкультура в більшості залучає до себе підлітків, ми розглянемо підлітковий вік та вплив корейської субкультури на підлітків, як учасників субкультури.

Згідно із законодавством України, молодь визначається як соціальна група осіб віком від 14 до 35 років, яка проходить через етапи фізичного, психічного, соціального та економічного становлення. Вона включає в себе підлітків, молодих людей, які завершують освіту, вступають у трудову діяльність, а також формують свою власну громадську та культурну ідентичність. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» окреслює основні аспекти соціальної політики щодо цієї групи, зокрема сприяння її залученню до активного громадського життя, забезпечення прав на освіту, працю, житло та участь у культурних і спортивних заходах. Молодь є важливим ресурсом для розвитку країни, тому законодавство визначає її активну роль у суспільному, політичному та економічному житті.

Вікові кризи сприяють появі новоутворень в особистості молодої людини. Різка зміна способу життя, залучення до нових видів діяльності та спілкування з іншими людьми викликають певну напруженість, яка стимулює зміни у внутрішньому плані дій. У цей період відбувається переоцінка пріоритетів, формування самоконтролю та самоусвідомлення, що є важливими етапами розвитку особистості молоді.

Ю. Шевчук виділила, що із часом відбувається переорієнтація спілкування з дорослими на спілкування з ровесниками, що здійснюється завдяки наступним факторам:

- однолітки є важливим каналом інформації для підлітків, тоді як дорослі стають «недостовірним» джерелом інформації, яке іноді не задовольняє всіх інформаційних потреб підлітка, наприклад, у питаннях інтимно-особистісної сфери;

- спілкування з однолітками – це специфічний вид емоційного контакту, в процесі якого здійснюється взаємодопомога, з'являється почуття солідарності. У той же час серед дорослих підліток все рідше зустрічає підтримку, натомість переживає нерозуміння й неприйняття» [46, с. 76-79].

«У концепції багатовимірного розвитку особистості В.Ф. Моргуна період молодості (19-30 років) завершується кризою молодості «сім'я, покликання» (27-33 роки), а передує їй криза 18-19 років, що відноситься до юнацького віку – криза юності «покликання» [10].

Період ранньої дорослості часто асоціюється з двома нормативними кризами, першою з яких є криза, що зазвичай виникає близько 23 років. У цей час молода людина стикається з вибором між «Я-реальним» та «Я-ідеальним», і перевага надається першому. Мрії та фантазії юності поступово відходять на другий план, поступаючись місцем прагматичній діяльності. У цей період молодь активно працює над тим, щоб зробити своє життя особливим, унікальним та якомога кращим.

«Криза, що відповідає цій стадії, називається «інтимність – ізоляція». За Е. Еріксоном, «новоспечений дорослий» готовий злити свою ідентичність з ідентичністю інших, і за сприятливих обставин він оволодіває інтимністю, набуваючи здатність безкорисливо радіти за іншого, відчувати себе частиною іншого, навчається будувати добрі і теплі відносини у сім'ї, з колегами, з друзями. Якщо ця готовність не знаходить відгуку, тоді формується підозріле ставлення до оточуючих, схильність будувати лише поверхневі контакти і використовувати інших як засіб для задоволення власних потреб» [33].

Нездатність до формування близьких стосунків може призводити до почуття самотності та ізоляції. Хоча зовні така людина може здаватися успішною, ізоляція може супроводжувати її протягом усього життя. Часто це відбувається через слабкість ідентичності, яка не дозволяє об'єднатися з іншою людиною без загрози втратити власне «Я». Справжня близькість та інтимність можливі лише за наявності

стабільної ідентичності, яка передбачає чітке усвідомлення себе та здатність залишатися собою у стосунках.

Молода людина використовує свої соціальні знання та навички, засвоєні на попередніх етапах розвитку, а також зразки поведінки, які можуть бути як прийнятними, так і неприйнятними в суспільстві. Проте на цьому процес не зупиняється, адже молодь продовжує засвоювати нові моделі поведінки вже в більш широкому соціальному середовищі. Вона прагне зайняти своє місце в соціальній системі, здобути авторитет серед однолітків і досягти суспільного визнання, що часто супроводжується прагненням досягти високого статусу в соціумі.

Одним із способів проявити свою самостійність і незалежність, а також задовольнити потребу в спілкуванні, є приєднання до субкультур. У межах субкультур молода людина має можливість самовиражатися, реалізувати себе як особистість та збагачувати свій соціальний досвід.

«Участь у неформальних об’єднаннях різного спрямування виступає також специфічним шляхом окреслення ідентичності підлітка, яка, за словами І. Пільганчук, І. Булах, є результатом самоусвідомлення та самовизначення ним власного «Я». Наслідком цих процесів, на думку цих авторів, є динамічна система уявлень підлітка про себе, оцінок своїх дій, думок, почуттів, моральності й інтересів, ідеалів і мотивів поведінки, цілісна оцінка самого себе як особистості, свого місця в житті, відчуття особистісної цінності всього того, що входить у сферу «Я» [27, с. 802-805].

І. Зязюн, М. Коновалов, І. Гільберг, О. Іванова, О. Пахомов вивчали питання залучення підлітків до субкультур, процес формування і їх розвиток серед підлітків, їх мотивації та цінностей, які їх притягують.

Соціалізація молоді в межах корейської субкультури розпочинається із активного використання соціальних мереж. Молоді люди приєднуються до тематичних груп або створюють їх у популярних месенджерах. Вони ведуть блоги, створюють відеоакаунти для поширення інформації та підвищення обізнаності про

корейську субкультуру.

Через онлайн-спілкування учасники домовляються про зустрічі в реальному житті. Вони організовують тематичні заходи, на яких обговорюють спільні захоплення, планують спільне дозвілля, наприклад, створюють танцювальні кавер-групи.

Значну роль відіграє зовнішня атрибутика корейської субкультури, яка дозволяє молоді продемонструвати свою позицію та погляди. Це формує почуття приналежності до певної спільноти й відчуття «себе серед своїх». Крім того, атрибутика є засобом здобуття статусу в соціальному середовищі, адже норми та цінності молодіжної субкультури мають груповий характер. Їх прийняття стає важливим елементом самоствердження. Такий «субкультурний стиль» підкреслює унікальність і індивідуальність, створюючи відчуття експериментальності та відмінності від інших.

Вплив корейської субкультури можна оцінювати як із позитивного, так і з негативного боку. Наприклад, виконавці корейської музики уникають тем про наркотики чи розпусний спосіб життя, які часто зустрічаються в західній музиці. Їхні пісні торкаються важливих суспільних та особистісних тем, що надихає шанувальників бути емпатійними, брати участь у благодійних заходах та соціальних проєктах. Через такі пісні молода людина розвиває самовпевненість, креативність та лідерські якості.

Багато молоді активно займається саморозвитком: вивчають іноземні мови, зокрема корейську та англійську, щоб комунікувати з міжнародними учасниками субкультури, розширюють знання про інші культури, займаються спортом і дотримуються здорового способу життя. Вони організовують спільне дозвілля у вигляді тематичних зборів чи створюють танцювальні клуби, що сприяє їхньому соціальному та культурному розвитку. Захоплення корейською культурою формує в підлітків самосвідомість, самовиховання та самовираження.

Ми виділили, такі негативні аспекти соціалізації підлітків в межах корейської

субкультури:

- більшість учасників субкультури обмежують своє спілкування віртуальним середовищем, що може призводити до поступової втрати навичок соціалізації в реальному житті. Якщо молодь не знаходить однодумців у своєму безпосередньому оточенні, це може сприяти ізоляції та соціальній замкнутості;

- нераціональне захоплення корейськими артистами може переростати у фанатизм, який виражається в акцентуванні життя навколо кумира. Це може супроводжуватися відстороненням від сім'ї, друзів, навчання та інших важливих аспектів життя, що загрожує соціальному та особистісному розвитку молодої людини.. Учасники субкультури перестають адекватно відноситися до своїх кумирів і вони стають сасен-фанатами [56];

- пропагування «корейських стандартів краси» через масову культуру формує нереалістичні уявлення про зовнішність. Культ зовнішності, акцент на худорлявості, пластичні операції або використання інших методів корекції можуть негативно впливати на фізичне та психологічне здоров'я молоді.;

- надмірно високі вимоги до зовнішності, здібностей та особистих якостей у контексті корейської субкультури можуть сприяти формуванню низької самооцінки. Молодь порівнює себе з ідеалізованими образами айдолів, що часто призводить до відчуття невідповідності та виникнення комплексів.

Отже, у цьому розділі ми визначили позитивні та негативні впливи корейської субкультури на соціалізацію молоді. До позитивних аспектів належать формування самосвідомості, самовиховання та можливість самовираження. До негативних впливів можна віднести низьку самооцінку через спотворені уявлення про красу, надмірно високі вимоги та втрату соціальних навичок, а також розвиток фанатизму. Ми також розкрили передумови залучення молоді до субкультури.

1.4. Сутність та зміст соціально-педагогічної профілактики негативних явищ серед молоді

У науковій літературі термін «профілактика» тлумачиться як комплекс правових, економічних, політичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження та локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі. У соціальній педагогіці її обґрунтуванню присвячені роботи Т. Алєксєєнко, С. Безпалько, Л. Животовської, І. Звєрєвої, А. Капської, Л. Коваль, В. Оржеховської, О. Островського, І. Пінчука, С. Страшко, С. Хлєбік та ін..

«Дослідники у сфері соціальної педагогіки та соціальної роботи визначають профілактику як сукупність або ж систему заходів, розроблених з метою попередження виникнення та розвитку будь-яких відхилень у розвитку, навчанні, вихованні особистості, а також загалом як комплекс превентивних заходів, які проводяться шляхом організації загальнодоступної медико-психологічної і соціально-педагогічної підтримки» [16, с. 85-101].

За О. Безпалько соціальна профілактика – це «напрям соціально-педагогічної діяльності, що передбачає комплекс соціальних, економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі» [4].

Профілактика проводиться у різних галузях діяльності, таких як сім’я, школа, вущі навчальні заклади, громадські організації тощо. Вона може включати в себе роботу з різними категоріями населення: дітьми та молоддю, соціально незахищеними групами населення, людьми, які мають залежності.

«Соціально-педагогічна профілактика – це система заходів соціального виховання, спрямованих на створення оптимальної соціальної ситуації розвитку дітей і підлітків і які сприяють прояву різних видів його активності» [38, с. 297].

Метою соціально-педагогічної профілактики є запобігання девіантній

поведінці, зменшення рівня злочинності, профілактика залежності від наркотиків та алкоголю, сприяння формуванню здорового способу життя в суспільстві, розвиток таких позитивних якостей, як толерантність, а також створення умов для гармонійного функціонування соціуму.

Соціально-педагогічна профілактика виступає вважливим інструментом громадського контроля за процесами, що відбуваються в суспільстві, і формування здорового соціального середовища для розвитку особистості і суспільства в цілому.

«Об'єктами (цільовими групами) соціальної профілактики є як все суспільство у цілому, так можуть бути і окремі особи, соціальні групи, верстви населення, які страждають або можуть постраждати від проблем чи негативних явищ, ті, що своїми діями, поведінкою, способом життя сприяють розвиткові проблем, а також особи, соціальні групи та організації, від дій яких залежить попередження розвитку та усунення причин негативних явищ та їх наслідків» [31, с. 207].

«Суб'єктами соціально- педагогічній профілактиці виступають: спеціально створені організації та установи, спеціалісти, окремі особи, волонтери, що зацікавлені у попередженні та подоланні проблеми, і які мають необхідні для цього ресурсами (інтелектуальні, фінансові, методичні тощо)» [16, с. 85-101].

Вчені В. Лук'янов, Л. Беленко, Л. Тарасенко, Н. Шевченко та ін., поділяють профілактику на два види: загальну та спеціальну профілактику. Загальна профілактика спрямована широкі верства населення та полягає в попередженні проблем у майбутньому як окремої людини так і суспільства, шляхом усунення та нейтралізації факторів, що є причиною їх виникнення. Спеціальна профілактика спрямована окремі групи, які знаходяться в особливих умовах, що збільшують ризик виникнення та загострення проблеми, чи ж вже відчувають на собі її наслідки. Спеціальна профілактика передбачає систему заходів та методів, спрямованих на попередження та локалізацію конкретних негативних явищ у поведінці людей. Також виділяють індивідуальний рівень – комплекс заходів, спрямованих на окрему

особу, поведінка якої має ознаки проблематичності.

«Соціальна профілактика негативних явищ може здійснюватися на рівні всього суспільства, окремого регіону, макросередовища (макрорівень), окремої соціальної групи, установи, організації, мікросередовища (мікрорівень), окремого індивіда (індивідуальний рівень). Профілактична робота на макрорівні реалізовується у вигляді комплексних профілактичних програм, кампаній у засобах масової інформації, масових заходів, координованої діяльності мережі установ та організацій. На мікрорівні профілактика здійснюється у вигляді спеціальних програм, заходів і окремих дій в межах установ, організацій та за місцем проживання. Індивідуальний рівень профілактики – робота, що проводиться спеціалістами та волонтерами з окремими особами» [1, с. 14].

Профілактика будь-якої соціальної проблеми спрямовується як на соціальне середовище, в якому вона формується, та й на особистість, яка відчуває наслідки цієї проблеми.

Залежно від стадії розвитку негативних явищ або проблем, профілактичні методи можна поділити на три види: первинні, вторинні, третинні.

«Первинна профілактика спрямовується на збереження і розвиток умов, які забезпечують здоров’я, на збереження життя людей, на попередження негативного впливу на нього факторів соціального і природного середовища. Первинна профілактика є масовою і найбільш ефективною» [16, с. 85-101].

Первинна профілактика несе інформаційно роз’яснювальний характер, передбачаючи підвищення обізнаності представників цільових груп з певних питань, формування у них цінності здоров’я та відповідних особистісних якостей, а також навичок, що допоможуть відмовитися від певних стандартів поведінки та негативних звичок.

«Метою вторинної профілактики є діяльність спрямована на поширення певних негативних явищ, що вже мають місце у суспільстві чи соціальній групі, попередження загострення таких явищ та їх наслідків. Показником необхідності

проведення вторинної профілактики є характер поведінки, який завдає шкоди суспільству чи інтересам окремих осіб. Порушення поведінки засвідчує про спотворення ціннісних орієнтацій і недоліки внутрішніх регуляторів поведінки людини» [16, с. 85-101].

Третинна профілактика – це сукупність заходів, спрямованих на корекцію поведінки, її переорієнтацію, а також реабілітацію.

«Третинна профілактика спрямована на попередження рецидивів негативних явищ у суспільстві та девіантної поведінки осіб, яким була властива така поведінка раніше, а також на відновлення особистісного і соціального статусу людини» [16, с. 85-101].

Основні методи профілактики негативних соціальних явищ серед молоді встановлюються спільними зусиллями держави, соціальних організацій, педагогічної спільноти та експертів з питань молодіжної політики. Велику роль у встановленні цих методів відіграють наукові дослідження, експертні оцінки та практичний досвід роботи з молоддю.

Методи соціально-педагогічної роботи використовуються для стимулювання розвитку потенційних можливостей особистості, позитивної зміни життєвої ситуації та розв’язання проблем, а також досягнення професійних завдань соціального педагога. Форми соціально-педагогічної роботи включають різноманітні варіанти організації взаємодії між соціальним педагогом і соціальними суб’єктами. Головна мета цих форм – створення умов для позитивної активності дітей та молоді, соціалізації, надання допомоги і підтримки.

Особистість швидше освоює інформацію, коли активно вбирає знання, задає запитання та обговорює незрозумілі аспекти. Тому для ефективної соціально-педагогічної профілактичної роботи з учнями важливо використовувати методи, які сприяють осмисленню цінностей суспільства та дозволяють учням виступати як суб’єктам виховання. Серед таких методів можна використовувати дискусії, диспути та мозковий штурм.

«Дискусія є ефективним засобом формування власної позиції молодої людини, її ставлення до певних питань. У процесі дискусії учні вчаться аргументувати свою позицію, розширювати, поглиблювати, змінювати свої думки» [23, с. 77].

«Диспут – метод формування міркувань, оцінок, переконань шляхом зіткнення думок, участь у якому дає можливість учням аналізувати поняття і докази, захищати свої погляди, що сприяє активізації узагальненості, стійкості, гнучкості знань, які здобуваються ними» [23, с. 77].

«Засобом швидкого включення учнів у роботу на основі вільного висловлення своїх думок є мозковий штурм, який доцільно проводити при обговоренні суперечливих питань, стимулюванні невпевнених учнів до участі в заході, зборі великої кількості ідей (без обґрунтування, роз'яснення) протягом короткого проміжку часу, що уможливлює появу відчуття затребуваності, значимості кожної особистості» [23, с. 77].

«З допомогою гри «моделюються різні ситуації, в яких формуються й відпрацьовуються необхідні навички» [23, с. 77]. Соціальний педагог, виконуючи профілактичну функцію може застосовувати соціально-творчі ігри (соціально-рольові, ділові, режисерські, театралізовані), які сприяють розвиткові фантазії, емоційної мобільності особистості, усвідомленню соціальних ролей, формуванню професійних умінь, навичок, розвитку професійної самосвідомості учнів.

«Інтерактивні акції являють собою низку заходів профілактичного спрямування, як-от поширення спеціальної літератури, презентація діяльності організацій, що здійснюють превенцію різноманітних суспільних девіацій» [23, с. 77].

Також методи, які використовують у соціально- педагогічній профілактиці виступають: профілактично консультативна бесіда; диспути, постійне спостереження; теоретичні конференції, вечори запитань та відповідей, усні журнали, профілактичні тренінги стимулювання розвитку нових навичок, моделей

поведінки; метод нейтралізації конфліктної ситуації, телефони довіри і анонімні консультації, допомога психіатра, волонтерська робота та ін.

Соціально-педагогічна профілактика негативних явищ серед молоді спрямована на запобігання та зменшення ризику виникнення проблем, що впливають на фізичне, психологічне та соціальне благополуччя молодих людей. Її сутність полягає у створенні умов для розвитку молоді, формуванні позитивних цінностей, соціальних навичок та компетентностей, а також у забезпеченні їх соціальної адаптації та успішного життєвого шляху.

Отже, соціально-педагогічну профілактику ми розуміємо як спрямування на створення оптимальної соціальної ситуації розвитку дітей і підлітків. У соціально-педагогічній профілактиці використовуються різні методи, такі як консультативні бесіди, спостереження, тренінги, ігри, дискусії, залучення до волонтерської роботи тощо. Ці методи спрямовані на створення оптимальних умов для розвитку молоді, формування позитивних цінностей та навичок, а також на попередження і зменшення ризику виникнення проблем серед молоді.

РОЗДІЛ 2
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ВПЛИВУ КОРЕЙСЬКОЇ СУБКУЛЬТУРИ НА ПІДЛІТКІВ

2.1. Дослідження впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків

Актуальність нашого дослідження зумовлена зростанням популярності корейської субкультури серед молоді та її впливом на процес їхньої соціалізації.

Для вивчення впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді було використано комплекс теоретичних і емпіричних науково-дослідних методів. До теоретичних методів належать аналіз, узагальнення, порівняння та систематизація науково-педагогічної літератури, а до емпіричних – спостереження, бесіда, анкетування, які стали основою експериментальної роботи.

Мета експериментальної роботи полягала в діагностиці впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Ми здійснили теоретичний аналіз наукової літератури щодо впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді, а також проаналізували дослідження, присвячені впливу молодіжних субкультур на процес соціалізації. Особливу увагу приділено аналізу впливу корейської субкультури та зарубіжного досвіду в цій сфері. Було розроблено загальні підходи до профілактики негативного впливу корейської субкультури та створено методику дослідження її впливу на соціалізацію молоді.

У параграфі 1.1 ми визначили основні компоненти соціалізації. Підбір методів здійснювався з урахуванням зазначених показників.

З метою дослідження впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді, ми вирішили діагностувати рівень адаптації, ціннісних орієнтацій, самооцінки

підлітків у межах корейської субкультури як компоненти соціалізації.

Задля досягнення цієї мети нами було підібрано такі методи:

- Методика діагностики соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом (див. Додаток А);

- Методика визначення особистісної адаптованості за В. Фурманом (див. Додаток Б);

- Методика «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С.С. Бубнова» (див. Додаток В);

- Методика «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою) (див. Додаток Г).

Соціалізація – це явище, що включає як процес, так і результат активного відтворення соціального досвіду індивідом. Цей досвід набувається через спілкування та участь у суспільному житті. Поняття соціалізації переважно пов’язане з соціальним досвідом, розвитком і формуванням особистості під впливом суспільства, інститутів власності та агентів соціалізації. Процес соціалізації також формує механізми взаємодії особистості з її оточенням.

У цьому контексті, під час соціалізації людина стає об’єктом, який сприймає, приймає та освоює традиції, норми та ролі, що сформовані суспільством. Сам процес соціалізації забезпечує нормальне функціонування особистості у суспільстві.

У результаті соціалізації відбуваються розвиток, формування та становлення особистості, і соціалізація сама є необхідною передумовою адаптації індивіда у суспільстві. Соціальна адаптація є одним з основних механізмів соціалізації, одним із шляхів повноцінного проходження процесу соціалізації.

Соціальна адаптація – це процес пристосування індивіда до умов соціального середовища і водночас часткове пристосування самого середовища до індивіда; вид взаємодії особистості чи соціальної групи із соціальним середовищем.

Для діагностики соціальної адаптації підлітків було обрано такий комплекс

діагностичних методик:

Методика діагностики соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом, являє собою опитувальник, що включає 101 твердження, які випробуваним пропонується оцінити за 7-бальною шкалою залежно від відповідності тверджень, що пропонувались в опитувальнику, уявленням випробуваних про себе. Методика дозволяє оцінити інтегральні показники адаптації, самоприйняття, прийняття інших, емоційної комфортності, інтернальності, прагнення до домінування; позитивні і негативні полюси цих інтегральних показників.

Інтегральний показник адаптації відображає співвідношення адаптаційних і дезадаптаційних тенденцій функціонування людини в соціумі. Цей показник містить у собі такі аспекти, як самоприйняття, прийняття інших, емоційна комфортність, інтернальність і прагнення до домінування.

Показник адаптивності є позитивним полюсом та інтегральним показником адаптації і відображає гомеостатичні і гедоністичні ставлення людини до зовнішнього світу.

Методика визначення особистісної адаптованості (за В. Фурманом). Бланк методики у верхній частині містить дані про опитуваного та коротку інструкцію, у нижній – висновок, а у середній – таблицю, що складається з одного запитання, п’ятнадцяти складових зовнішнього і внутрішнього світу особистості та п’яти можливих варіантів відповідей у кожному випадку. При цьому все поле життєдіяльності особистості (школяра чи педагога, в залежності від програми дослідження, її мети та предмета), розділено на чотири сфери: «школа», «сім’я», «вулиця», «власне Я», і в кожній із цих сфер зафіксовані найголовніші компоненти, з якими особистість постійно вступає у взаємодію. Отже, шляхом самооцінювання опитуваний визначає власне ставлення до навколишнього світу, оточуючих його людей і до самого себе.

Опитувальник допомагає визначити рівень адаптованості до життя, ступінь

гармонійності у взаєминах з оточенням.

За шкалою ставлень відповідь «дуже позитивне» оцінюється 5 балами, «позитивне» – 4, «нейтральне» і за відсутності самооцінки – 0, «негативне»- -4, «вкрай негативне» – 5 балами.

Процедура підрахування кінцевого результату передбачає підсумок позитивних і негативних оцінок. Отримане число є первинним результативним показником за шкалою особистісної адаптованості («сира» оцінка), яка відповідає певному рівню адаптованості особистості.

Ціннісні орієнтації особистості виконують функції регуляції поведінки і визначення її мети, зв'язують в єдине ціле особистість і соціальне середовище. На кожній стадії розвитку особистості вибір переважаючого механізму формування ціннісної системи визначається складним комплексом внутрішніх і зовнішніх чинників. Внутрішні психологічні чинники і чинники зовнішнього соціального середовища визначають особливості розвитку системи ціннісних орієнтацій, взаємодіючи між собою при здійсненні тієї або іншої діяльності.

Методика «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С.С. Бубнова», як тест особистості, спрямований на вивчення ціннісно-мотиваційної сфери людини. Система ціннісних орієнтацій визначає змістовну сторону спрямованості особистості і складає основу її відносин до навколишнього світу, до інших людей, до себе самої, основу світогляду і ядро мотивації життєвої активності, основу життєвої концепції і «філософії життя».

Методика містить 66 закритих запитань, спрямованих на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності.

Ступінь вираженості кожної з поліструктурних ціннісних орієнтацій особистості визначається за допомогою ключа, поданого в бланку відповідей. Відповідно до цього підраховується кількість позитивних відповідей у всіх одинадцяти стовпчиках цінностей (описано нижче за текстом). За результатами опрацювання індивідуальних даних будується графічний профіль, що відображає

вираженість кожної цінності. Для цього по вертикалі фіксується кількісне вираження цінностей (за шістьма бальною системою), а по горизонталі - види цінностей.

Самооцінка грає важливу роль у соціалізації людини. Вона є компонентом, який визначає, як людина оцінює себе та свою цінність у взаємодії з оточуючим світом. Самооцінка формується на основі різних факторів, таких як досвід, успіхи, відношення оточуючих людей та соціальні норми.

Самооцінка відноситься до процесу, в якому людина оцінює себе, свої можливості, якості та своє місце у відношенні до інших людей. Це важлива складова самосвідомості, яка включає не лише знання про себе, а й оцінку самої себе, своїх здібностей, моральних якостей та вчинків. Самооцінка є важливим фактором, що регулює поведінку людини.

Самооцінку можна поділити на адекватну та неадекватну. Адекватна самооцінка дозволяє людині ставитися до себе критично, розумно оцінювати свої сили відповідно до різноманітних завдань і вимог, що ставляться перед нею. Неадекватна самооцінка може бути перекрученою, коли людина завищує свої можливості, або недооціненою, коли вона недооцінює себе.

Методика «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою) та пропонує певну кількість тверджень, навпроти яких ставиться один з трьох варіантів відповідей: «так» (+), «ні» (-), «не знаю» (?), які відповідають власній поведінці в аналогічній ситуації.

Підраховується кількість позитивних відповідей (+), спочатку за непарними номерами, а потім за парними. Від першого результату віднімається другий. Кінцевий результат знаходиться в інтервалі від -10 до +10.

Отже, запропоновані методики діагностики дозволяють визначити вплив корейської субкультури на компоненти соціалізації, як адаптація, ціннісні орієнтації та самооцінка.

На діагностичному етапі дослідження респондентам були запропоновані вищевказані методики отримані результати представлені в додатках Є, Ж.

Вибірка емпіричного дослідження склала 30 респонденти віком від 18 до 32 років, чиє життя пов'язане з корейською субкультурою.

Показники респондентів за віком представлені у вигляді діаграми (Рис. 2.1):

- віком 18 років – 4 осіб, що складає 13,3% від загальної кількості респондентів.
- віком 22 років – 4 осіб, що складає 13,3% від загальної кількості респондентів.
- віком 23 років – 6 осіб, що складає 20% від загальної кількості респондентів.
- віком 24 років – 3 осіб, що складає 10% від загальної кількості респондентів.
- віком 25 років – 4 осіб, що складає 13,3% від загальної кількості респондентів.
- віком 28 років – 4 осіб, що складає 13,3% від загальної кількості респондентів.
- віком 32 років – 5 осіб, що складає 16,6% від загальної кількості респондентів.

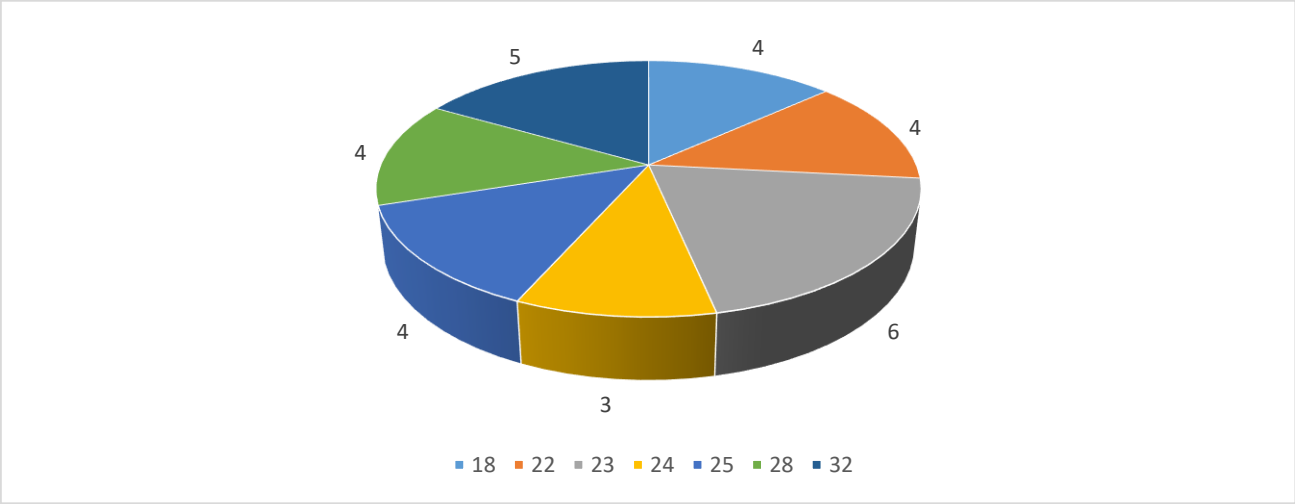

Рисунок 2.1 – Показники респондентів за віком

Для виконання завдання дослідження було проведено емпіричне дослідження яке дозволило нам виявити і дослідити особливості впливу корейської субкультури на молодь.

Результати дослідження за методикою «Діагностика соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом» представлені в додатку Є. Методика дозволяє оцінити інтегральні показники адаптації, самоприйняття, прийняття інших, емоційної комфортності, інтернальності, прагнення до домінування; позитивні і негативні плюси цих інтегральних показників.

Як видно з таблиці (додаток Є), високий рівень адаптації у 60%, середній рівень – 30%, низький рівень – 10%. Група в цілому добре адаптована, адже більшість демонструють високий рівень адаптації.

Увагу слід приділити учасникам із середнім і низьким рівнями адаптації. Їм можуть бути корисними психологічні тренінги, групова підтримка або індивідуальні консультації для покращення соціальних і емоційних параметрів.

Результати за методика визначення особистісної адаптованості за В. Фурманом. Опитувальник дозволяє визначити рівень адаптованості до життя, ступень гармонійності у взаєминах з оточенням. За класифікацією показників (додаток Ж), низьку адаптованість мають 10%, середню- 30%, високу- 53,3 дуже високу- 6,6%.

Результати дослідження за методикою «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» С. С. Бубнової (див. табл. 2.1).

Пріоритетними в структурі ціннісних орієнтацій молоді є «Допомога та милосердя до інших» (обирають 46,7% респондентів), «Визнання і повага людей та вплив на оточуючих» (обирають 36,7% респондентів), «Високий матеріальний добробут» (обирають 33,3% респондентів). Зазначене вказує на досить виражену альтруїстичну спрямованість молоді, що виражається в прагненні допомагати іншим. Разом з тим, вони прагнуть визнання та поваги оточуючих, а також орієнтовані на досягнення високого матеріального добробуту, що може свідчити

про їх бажання мати статус у суспільстві та стабільне фінансове становище.

Ці показники також підтверджують, що молодь, окрім прагнення допомагати, мають орієнтацію на отримання визнання в колективі та підвищення свого матеріального статусу.

Таблиця 2.1

Результати дослідження за методикою «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» С.С. Бубнової (n=30)

Перелік цінностей	Показник сформованості ціннісних орієнтацій (n=30)	
	Кількість виборів	% показник
Приємне проведення часу, відпочинок	4	13.3
Високий матеріальний добробут	10	33.3
Пошук і насолода прекрасним	8	26.7
Допомога та милосердя до інших людей	14	46.7
Любов	8	26.7
Пізнання нового у світі, природі, людині	6	20.0
Високий соціальний статус і управління людьми	4	13.3
Визнання і повага людей та вплив на оточуючих	11	36.7
Соціальна активність для досягнення позитивних змін у суспільстві	7	23.3
Спілкування	8	26.7
Здоров’я	7	23.3
Приємне проведення часу, відпочинок	4	13.3

Методика «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою)

дала нам можливість дослідити один із важливих компонентів соціалізації– самооцінку у молоді. Аналіз результатів дослідження, дозволяє говорити про переважаючий високий загальний рівень самооцінки молоді (див. таб. 2.2).

Таблиця 2.2

Результати дослідження за методикою «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою) (n=30)

Рівень самооцінки	Показники	Кількість осіб
Завищена самооцінка	+4 до +10	18
Адекватна самооцінка	-3 до +3	9
Занижена самооцінка	-10 до -4	3

З таблиці видно, що результати дослідження свідчать, що найбільша частка опитаних демонструє завищену самооцінку, що може свідчити про схильність до перебільшення власних можливостей, недостатнє врахування недоліків або завищену впевненість у собі. Це може впливати на взаємини з іншими людьми та прийняття рішень.

Лише 30% мають збалансовану самооцінку, що є оптимальним варіантом для гармонійного розвитку особистості, прийняття об’єктивних рішень та здорових взаємовідносин.

Найменша група демонструє низьку самооцінку, яка може бути результатом невпевненості, самокритики або впливу стресових факторів. Це вимагає уваги, адже низька самооцінка може обмежувати особистісний розвиток та викликати труднощі у досягненні цілей.

Отже, за результатами проведеного дослідження ми виявили, що більшість молоді, яка бере участь у корейській субкультурі, демонструє високий рівень соціальної адаптації та позитивне ставлення до суспільних цінностей, таких як допомога іншим і бажання отримати визнання. Однак серед респондентів є також

деякі з низьким рівнем адаптації та низькою самооцінкою, що вимагає особливої уваги і підтримки. Переважна більшість молоді має завищену самооцінку, що може впливати на їх взаємодію з оточенням. Важливо враховувати ці аспекти для подальшої соціально-педагогічної роботи з молоддю.

2.3. Зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики впливу корейської субкультури на підлітків

Визначення впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді, а також сутності та змісту соціально-педагогічної профілактики, здійснене нами в першому розділі дослідження, стало основою для розробки програми соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Зміст другого етапу нашого дослідження передбачає розробку та впровадження програми соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на молодь.

Виходячи з цього, спочатку ми сформували основні положення, які стали основою розробки програми профілактики впливу корейської субкультури:

1. Ключовим визначенням профілактики у нашому дослідженні є таке: напрям соціально-педагогічної діяльності, що передбачає комплекс соціальних, економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі.

2. Метою первинної профілактики впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді є покращення психічної адаптації молоді, розвиток їхніх міжособистісних відносин, а також ознайомлення з негативними аспектами впливу корейської субкультури та можливими наслідками.

3. Серед напрямів первинної профілактики негативного впливу такі:

формувати поняття про морально-психологічну стійкість особистості як основу здорового способу життя; виховувати культуру потреб, бажань, захоплень підлітків; виховувати критичне ставлення до різних ситуацій.

Нами було розроблено програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Мета програми: зниження негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді через підвищення інтересу до різних сфер сучасного дозвілля.

Завдання програми:

1. Інформування молоді щодо негативного впливу корейської субкультури.

2. Формування інтересу до різних видів дозвілля.

3. Розвиток життєвих умінь, а саме комунікативних навичок, критичного мислення, самоуправління.

Завдання нашої програми виступають напрями профілактичної діяльності щодо впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Зміст кожного завдання характеризується таким чином:

Інформування молоді щодо негативних наслідків впливу корейської субкультури на соціалізацію передбачає інформування про ознаки, механізм її формування, наслідки для фізичного, психічного розвитку особистості.

Формування інтересу до різних видів дозвілля включає визначення здібностей, можливостей і потреб у реалізації різних видів діяльності (музичної, спортивної, художньої тощо); ознайомлення з діяльністю клубів, секцій, громадських організацій; створення ситуацій успіху в конкретних видах діяльності.

Розвиток життєвих умінь проявляється через навчання молоді вмінню сказати «ні», управляти своїми почуттями та емоціями, розвиток критичного мислення та здатності приймати оптимальні рішення.

Ми виділили знання та уміння, якими повинні оволодіти, після впровадження програми.

Знання про:

- ознаки негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію, механізми її формування, наслідки для фізичного, психічного розвитку особистості;
- способи керування емоційним станом, розвиток критичного мислення;
- про альтернативні шляхи проведення дозвілля.

Уміння:

- керувати своїми емоціями та почуттями;
- говорити «ні»;
- розвиток емпатії;
- приймати рішення.

Програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді було розроблено з урахуванням єдності трьох основних компонентів: когнітивного (інформаційного), емоційного та поведінкового. Когнітивний компонент програми включає отримання молоддю достовірної інформації з різних питань, що виникають у процесі соціалізації, а також розвиток вмінь знаходити, аналізувати та перевіряти інформацію, визначати причинно-наслідкові зв'язки. Емоційний компонент орієнтований на формування стійкого негативного ставлення до шкідливих аспектів субкультури та її впливу. Поведінковий компонент передбачає інтеграцію отриманих знань у практичні профілактичні дії, спрямовані на зміни в поведінці молоді.

Запропонована програма профілактики розрахована на один місяць навчання на базі громадської організації, заняття проходитимуть двічі на тиждень та проведення відповідних заходів.

Виділення зазначених напрямів передбачало підбір форм та методів для досягнення мети програми профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Первинна профілактика спрямовується на збереження і розвиток умов, які забезпечують здоров'я, на збереження життя людей, на попередження негативного впливу на нього факторів соціального і природного середовища. Первинна

профілактика є масовою і найбільш ефективною.

Первинна профілактика несе інформаційно-роз'яснювальний характер, передбачаючи підвищення обізнаності представників цільових груп з певних питань, формування у них цінності здоров'я та відповідних особистісних якостей, а також навичок, що допоможуть відмовитися від певних стандартів поведінки та негативних звичок.

Поняття «метод» розуміють як сукупність підходів, прийомів, операцій практичного чи теоретичного засвоєння дійсності.

Існує багато підходів до визначення методів виховання. Перш за все, це педагогічні методи, серед яких виділяють три групи: методи формування свідомості, «спрямовані на формування певних понять, оцінок, суджень, світогляду особистості» (переконання, навіювання, приклад); методи організації діяльності – «способи закріплення, формування позитивного досвіду поведінки, відносин, дій та вчинків» (доручення, гра); методи стимулювання діяльності – передбачають «стимулювання особистості до покращення чи зміни своєї поведінки, розвитку мотивації на соціально схвалені способи та види діяльності» (методи позитивного підкріплення, методи негативного підкріплення, методи змагання); методи самовиховання – «сприяють свідомій зміні людиною власної особистості відповідно до суспільних вимог та особистісного плану самовдосконалення» (методи самооцінки, методи самоорганізації, методи самоконтролю, методи самокорекції).

При виборі форм і методів навчання, які застосовувались у програмі, ми виходили з мети, завдань і змісту профілактики впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків. Реалізація основних завдань профілактики впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків передбачали використання активних форм та методів навчання (інформування, мозковий штурм, дискусія, тренінг, міні-лекція, групова бесіда).

Використання методу інформування реалізується шляхом передачі

інформації на тему: «Корейська субкультура» та визначення негативного впливу корейської субкультури, ознаки прояву і способів попередження і боротьби.

Проведення диспуту на тему: «Вплив субкультур на життя підлітків» передбачало обговорення з підлітками вплив різноманітних субкультур. Визначення думок респондентів щодо того: які субкультури вони знають? яке місце вони займають у житті підлітка? чи представляють респонденти своє життя без субкультури?

Мозковий штурм (брейн-стормінг) як інтерактивний метод сприяв активізації, заохоченню до креативного мислення підлітків щодо визначення поняття «фанатизм», шляхи її попередження, лікування.

Тренінг є дієвою формою розвитку вмінь (взаємодіяти з позиції демократичного стилю, керувати емоційним станом, прогнозувати наслідки своїх дій та ефективно вирішувати конфліктні ситуації тощо). Реалізація напряму профілактичної тренінговою програмою ефективної адаптації підлітків Мета тренінгу: створення умов для розвитку необхідних навичок і формування адекватних, конструктивних способів вирішення проблем, що дозволяють протистояти негативним ситуаціям у підлітків зі складнощами соціальної адаптації.

ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі було проведено дослідження з метою теоретично обґрунтувати програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді.

Було розкрито сутність поняття субкультури як мезофактору соціалізації. Визначено, що соціалізація – це процес становлення особистості як суспільної істоти, включаючи налагодження зв'язків з суспільством, засвоєння цінностей, норм та розвиток особистісних властивостей.

Поняття «корейська субкультура» визначається як субкультура, яка об'єднує, музичний жанр корейської поп-музики та сучасну моду, культуру та традиції Південної Кореї.

Нами було виділено негативні аспекти впливи корейської субкультури для соціалізації сучасної молоді: низька самооцінка через спотворення уявлень про красу та надмірно високі вимоги та втрата навиків соціалізації, розвиток фанатизму

Субкультура – частина всього, що створено людським суспільством: це будь-яка група у складі більшої, збірної культури, члени якої мають інтереси, що відрізняються від інтересів тих, хто належить до основного річища культури. У вужчому розумінні, субкультура – це будь-яка відмінна за стилем та ідентичністю група.

Субкультура виступає як мезофактор соціалізації, що впливає на формування ідентичності, цінностей, навичок та ставлення до світу учасників субкультури. Вона створює можливості для самовираження, спілкування та знаходження підтримки у однодумців, але також може мати свої недоліки та негативні наслідки. Розуміння сутності та змісту субкультури дозволяє нам краще зрозуміти роль субкультури у процесі соціалізації індивіда. Вона допомагає формувати соціальну ідентичність та самосвідомість, дозволяє людям знайти своє місце у суспільстві та встановити

відносини з оточуючими.

В результаті проведеного дослідження ми виявили, що більшість молоді, яка бере участь у корейській субкультурі, демонструє високий рівень соціальної адаптації та позитивне ставлення до суспільних цінностей, таких як допомога іншим і бажання отримати визнання. Однак серед респондентів є також деякі з низьким рівнем адаптації та низькою самооцінкою, що вимагає особливої уваги і підтримки. Переважна більшість молоді має завищену самооцінку, що може впливати на їх взаємодію з оточенням.

Враховуючи цей факт, розробка програми соціально-педагогічної профілактики стає надзвичайно важливою для запобігання негативним наслідкам цього впливу.

Ми визначили, що соціально-педагогічна профілактика – це система заходів соціального виховання, спрямованих на створення оптимальної соціальної ситуації розвитку дітей і підлітків і які сприяють прояву різних видів його активності. Було розкрито зміст, форми та методи соціально-педагогічної профілактики. Ці заходи включають роботу з батьками, вчителями та іншими фахівцями, що працюють з підлітками, проведення тренінгів, лекцій, групових та індивідуальних консультацій, а також впровадження соціально- педагогічних програм у школах та інших освітніх установах.

За визначеннями М. Лукашевича та інших дослідників, соціалізація є процесом становлення особистості як суспільної істоти, включаючи налагодження зв’язків особистості з суспільством, засвоєння цінностей, норм та розвиток особистісних властивостей. Соціалізація включає такі взаємозалежні процеси, як соціальна адаптація, індивідуалізація та соціально-психологічна інтеграція.

Нами було розроблено методику дослідження впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків, яка має на меті дослідити вплив корейської субкультури на соціалізацію .

Основними методами цієї методики є такі: методика діагностики соціально-

психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом, методика визначення особистісної адаптованості (за В. Фурманом), методика «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С.С. Бубнова», методика «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою); для діагностування рівня адаптації, ціннісних орієнтацій, самооцінки підлітків в межах корейської субкультури як компоненти соціалізації.

Нами була розроблена програма соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді, мета якої – знизити негативний вплив корейської субкультури на соціалізацію підлітків через підвищення інтересу до різних сфер сучасного дозвілля.

Завдання, які вирішувалися в ході реалізації програми: інформування молоді щодо негативного впливу корейської субкультури, формування інтересу до різних видів дозвілля, розвиток життєвих умінь.

Програму соціально-педагогічної профілактики негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію молоді було розроблено з урахуванням єдності трьох компонентів: когнітивного (інформаційного), емоційного та поведінкового. Когнітивний компонент профілактичної діяльності відображає інформаційне наповнення програми, що проявлялось в отриманні підлітками достовірної інформації з питань, що виникали. Крім того, підлітки повинні вміти знаходити необхідну інформацію, уміти її аналізувати, виділяти причинно-наслідкові зв’язки, вибудовувати певну систему перевірки даних. Емоційний компонент забезпечує формування стійкого негативного ставлення до негативних аспектів субкультури. Поведінковий компонент сприяє інтегруванню знань у профілактичні дії, як поширення інформації про негативні сторони субкультури, в соціальній підтримці для зміцнення знань та підвищення мотивації.

Основні методи, методики, техніки, які були використані в програмі: інформування, мозковий штурм, дискусія, тренінг, міні-лекція, групова бесіда.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що соціально-

педагогічна профілактика негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків є актуальною та необхідною. Упровадження соціально-педагогічних заходів допоможе зменшити негативний вплив корейської субкультури та сприятиме формуванню здорової соціалізації підлітків. Однак, для досягнення більш ефективних результатів, необхідним є подальше дослідження та вдосконалення змісту та засобів профілактики, а також їхня практична реалізація в освітніх установах та соціальному середовищі, де знаходяться підлітки. Мету роботи досягнуто.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки : посіб. для спец. приймальників-розподільників, притулків для неповнолітніх та виховних колоній / О. В. Безпалько, Н. В. Зимівець, Т. В. Журавель, В. П. Лютий / за заг. ред. Р. Х. Вайноли, Т. Л. Лях. Київ :ТОВ «ДКБ «РОТЕКС» 2007. 190 с.

2. Алексєєва О. Р. Роль медіапростору у процесі соціалізації підлітків. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Старобільськ, 2015. № 2. С. 6-18.

3. Алєксєєва Ю. А., Артемчук О. Г., Шишова О. М. Психодіагностика дітей та підлітків (для психодіагностичної практики студентів) : навч. метод. посіб. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 108 с.

4. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : Логос. 2003. 134 с.

5. Божок О. І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Київ, 2009. С. 17-21.

6. Вакуленко О. В. Особливості соціального розвитку особистості у підлітковому віці. *Український соціум*. 2004. № 1. С. 95-99.

7. Вереітінов М. О. Молодіжна субкультура як простір формування залежної поведінки підлітків. *Соціально-психологічні технології розвитку особистості* : зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Херсон, 22 квітня 2021 р.). Херсон : ФОП Вишемирський В.С. 2021. С. 64-67.

8. Галецька І. Психологічні чинники соціальної адаптації. *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2005. № 1. С. 91-100.

9. Гарасимів Т. З. Особистість та проблеми її соціалізації. *Форум права*. 2009. № 3. С.156-161.

10. Герасименко О. В. Кулик О. В. Молодіжна субкультура як чинник соціалізації особистості. *Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики* : матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції. Чернігів : НУ Чернігівська політехніка. 2021. С 170-172.

11. Грищенко Н. І. Сучасні субкультурні утворення молоді як транслятори цінностей постіндустріального суспільства. *Пріоритетні напрями вирішення актуальних проблем суспільних наук*: зб. тези доп. матер. міжнар. конф. 12-13 вересня 2014 р. Одеса, 2014. С. 51-54.

12. Грищук Ю. В. Підліткова субкультура: психологічні та соціально-групові особливості. *Освітологічний дискурс*. 2014. № 3 (7). С. 38-46.

13. Грінченко М С. Феномен соціалізації молоді в умовах інформаційного суспільства. Збірник наукових праць. 2016. № 1. С.70-79.

14. Дерев'янко С. П. Психологія молодіжних субкультур : навч. метод. рек. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченко, 2019. 76 с.

15. Дзьон І. С. Психологічні особливості формування «моделі світу» в підлітків-кейпоперів. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2017. № 2.

16. Журавель Т. В. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності. *Соціальна педагогіка* : навч. посібник / ра заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Звєрєва, Т. Г. Веретенко та ін. Київ : Академвидав, 2013. 312 с.

17. Завацька Л. М. Особливості детермінантного впливу молодіжної субкультури на соціалізацію учнівської молоді. *Практична психологія та соціальна робота.* 2009. № 6. С.75-78.

18. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навч. посіб. для студентів закладів вищої освіти (освітньо-професійна програма «Соціальна

робота»). 2-е вид., допов. і переробл. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 206 с.

19. Іванченко Л. І. Молодіжні субкультури в сучасному світі. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2016. № 20 (1). С. 201-210.

20. Карпенко О. Г. Соціальне становлення особистості підлітка в тимчасових об'єднаннях за інтересами: автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.01 / Нац. пед. університет ім. М. П. Драгоманова. Київ, 1999. 24 с.

21. Карпова А. В. Соціалізація підлітків в середовищі молодіжних субкультур. *Психологія: реальність і перспективи*. 2018. № 11. С. 66-70.

22. Каськов І. В. Соціально-психологічні особливості соціалізації особистості в сучасних умовах. *Вісник Національного університету оборони України*. № 3 (46). 2015. С. 118-122.

23. Клочан Ю. В. Соціально-педагогічна профілактика делінквентної поведінки учнівської молоді: сутність, методи, форми. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».* 2015. № 11. С. 75-79.

24. Коваленко В. Є. Опис компонентів та рівнів соціалізованості школярів в умовах нормотипового розвитку та розумового дизонтогенезу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* : Педагогічні науки. 2021. № 6 (344), жовтень. Ч. 1. С. 224-239.

25. Коваленко В. Є. Теоретичні засади дослідження компонентів та рівнів соціалізованості школярів з інтелектуальними порушеннями. *Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами: матеріали V Всеукраїнської наук.-прак. конф.(17-18 травня 2021 р.).* Київ, 2021. С. 29-35.

26. Кравченко Л. І. Дослідження особливостей стихійної та спрямованої соціалізації у старших дошкільників. *Студентський науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення*: збірник матеріалів Міжнародної студентської наук.- прак. конф (м. Ніжин 26 квіт. 2017 р.) / за заг. ред. О. В. Лісовця. Ніжин : НДУ

ім. М.Гоголя, 2017. С. 118-119.

27. Лавріненко В. А. Психологічне дослідження особистісних рис підлітків-неформалів. *Молодий вчений*. 2017 № 11 (51). С. 802-805.

28. Лисенко О. В., Карпова І. Г. Вплив субкультури на формування особистості молодої людини. *Новітні технології сучасного суспільства* (НТСС-2021)/ ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Чернігів, 17 грудня 2021 р.) : тези доповідей : у 2 ч. Ч. І. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 71-73.

29. Логвиновська Т. А. Генезис поняття «соціалізація» у зарубіжній та вітчизняній науковій думці. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2013. № 64. С. 370-374.

30. Лютий В. П. Профілактика соціально-прийнятних видів адиктивної поведінки підлітків та молоді. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Кам'янець-Подільський, 2012. № 16. С. 222-231.

31. Лютий В. П. Соціальна профілактика. *Соціальна педагогіка : мала енциклопедія* / за заг. ред. проф. І. Д. Звєрєвої. Київ : Центр учбової літератури, 2008. С. 207.

32. Медіна Т. Молодіжна субкультура як фактор соціалізації молоді. *Релігія та Соціум*. 2010. № 1 (3). С. 148-153.

33. Миколенко Н. В., Благодир В. О., Курило А. Є. «Феномен кризи чверті життя та засоби її подолання». *Наукові перспективи*, 12 (30). 2022. С. 444-460.

34. Підлісний М. М. Молодіжна субкультура як об'єкт соціально – філософського аналізу. Київ, 2010. 130 с

35. Радченко В. О. Вплив молодіжних субкультур на формування особистості підлітка: «готи». *Збірник тез доповідей студентів психолого-педагогічного факультету МДУ за результатами участі у Декаді студентської науки 2023 /* за заг. ред. к. політ. н., проф. Трофименка МВ, д. е. н., проф. О.В. Булатової. Київ, 2023. 229 с.

36. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. проф.

І. Д. Звєрєвої. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 336 с.

37. Соціальна педагогіка : словник-довідник / за заг. ред. Т. Ф. Алєксєєнко. Вінниця : Планер, 2009. 542 с.

38. Соціальна робота : навчальний посібник / Андрущенко В. П., Бех В. П., Лукашевич М. П., Мигович І. І. Київ : ДЦССМ, 2002. Кн. 2. 315 с.

39. Сурвілайтє Д. В. Молодіжні субкультури: сутність та особливості функціонування. *Актуальні проблеми політики.* 2013. № 50. С. 287-292.

40. Сушик Н. Соціально-педагогічна профілактика віктимної поведінки підлітків : теоретичний аспект. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 1 (85). С. 38-41.

41. Сушик Н. С. Сутність, елементи, особливості, класифікації, фактори формування субкультури підлітків: соціально-педагогічний аспект. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*. 2012. № 8. С. 160 -164.

42. Товканець О. Молодіжна субкультура і девіантна поведінка. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. № 22. С. 170-172.

43. Тормахова А. М. Напрямок K-pop та його роль у контексті сучасної аудіовізуальної культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2020. № 3. С. 14-19.

44. Травкіна Я. Гіперреальність: вплив на масову свідомість в k-pop Індустрії. *Молодіжний економічний вісник*. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2021. № 1. С. 241-246.

45. Фурман. А. В. Субкультура. *Соціогуманітарний тезаурус*. 2011. № 3. С.187-192.

46. Шевчук Ю. Молодіжна субкультура як складова формування особистості підлітків : позитивні та негативні аспекти. *Нова пед. думка*: наук.-метод. журн. 2014. № 3. С. 76-79.

47. Шимановський М. М. Молодіжна субкультура в контексті соціального

виховання. *Проблеми педагогічних технологій*. 2004. № 3-4. 50 с.

48. «Korean Wave» – The Popular Culture, Comes as Both Cultural and Economic Imperialism in the East Asia. URL: https://pdfs.semanticscholar.org/c95d/55c879f3463c2414f61fa1928d38e2659325.pdf (дата звернення 20.10.2024).

49. Chantal Trazo. UnderSTANding K-Pop: How the Spread of Korean Pop Music in the Digital Age Has Impacted Fandom. Writing for a Real World 2019-2020. *A Multidisciplinary Anthology by USF Students*. 2019-2020. JSTOR. URL: https://jstor.org/stable/community.31072893 (дата звернення 20.10.2024).

50. Dal Yong Jin. The Korean Wave. 2020.URL:https://gjia.georgetown.edu/2020/05/26/thekoreanwave/#:~:text=The%20nascent%20surge%20of%20the%20Korean%20Wave%20around,platforms%20and%20the%20persistent%20efforts%20of%20entertainment%20companies (дата звернення 20.10.2024).

51. Extremely Disturbing Stories Of Sasaengs That Went Too Far. URL: https://www.koreaboo.com/lists/13-disturbing-stories-sasaeng-fans-went-far-1/ (дата звернення 20.10.2024).

52. He Y, Sun Y. Breaking up with my idol: A qualitative study of the psychological adaptation process of renouncing fanship. *Front Psychol*. 2022. URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36591090/ (дата звернення 20.10.2024).

53. How K-pop became a global phenomenon. URL: https://www.vox.com/culture/2018/2/16/16915672/what-is-kpop-history-explained (дата звернення 20.10.2024).

54. Jin D. Y., Yoon, K. The social mediascape of transnational Korean pop culture: Hallyu 2.0 as spreadable media practice. *New Media & Society*. 2016. № 18(7). 1277–1292. URL: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1461444814554895 (дата звернення 20.10.2024).

55. Laffan D. A. Positive Psychosocial Outcomes and Fanship in K-Pop Fans: *A Social Identity Theory Perspective. Psychol Rep*. 2021 Oct. №124(5). P.2272-2285. URL:

https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32985364/ (дата звернення 20.10.2024).

56. Oh I., Lee H. K-pop in Korea: How the Pop Music Industry Is Changing a Post-Developmental Society. *Cross-Currents: East Asian History and Culture Review*. № 3 (1). 2014. P. 72-93. URL: https://muse.jhu.edu/article/548545 (дата звернення 20.10.2024).

57. Sasaeng fan. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Sasaeng_fan (дата звернення 20.10.2024).

58. Tague A. M, Reysen S., Plante C. Belongingness as a mediator of the relationship between felt stigma and identification in fans. *J Soc Psychol*. 2020. May 3. № 160 (3). P. 324-331. URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31538534 (дата звернення 20.10.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика діагностики соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом

Методика діагностики соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом, являє собою опитувальник, що включає 101 твердження, які випробуваним пропонується оцінити за 7-бальною шкалою залежно від відповідності тверджень, що пропонувались в опитувальнику, уявленням випробуваних про себе. Методика дозволяє оцінити інтегральні показники адаптації, самоприйняття, прийняття інших, емоційної комфортності, інтернальності, прагнення до домінування; позитивні і негативні полюси цих інтегральних показників.

Інтегральний показник адаптації відображає співвідношення адаптаційних і дезадаптаційних тенденцій функціонування людини в соціумі. Цей показник містить у собі такі аспекти, як самоприйняття, прийняття інших, емоційна комфортність, інтернальність і прагнення до домінування.

Показник адаптивності є позитивним полюсом та інтегральним показником адаптації і відображає гомеостатичні і гедоністичні ставлення людини до зовнішнього світу.

Прочитавши або прослухавши чергове висловлювання опитування, приміряйте його до своїх звичок, свого способу життя і оцініть: якою мірою цей вислів може бути віднесено до Вас. Для того щоб вказати свій відповідь в бланку, виберіть відповідний, на Вашу думку, один з шести варіантів оцінок, пронумерованих цифрами від «0» до «6»: «0» - це до мене абсолютно не відноситься; «2» - сумніваюся, що це можна віднести до мене; «3» - не наважуюся

віднести це до себе; «4» - це схоже на мене, але немає впевненості; «5» - це на мене схоже; «6» - це точно про мене.

Опитування:

1. Зазнає незручність, коли вступає з кимось у розмову.

2. Немає бажання розкриватися перед іншими.

3. У всьому любить змагання, змагання, боротьбу.

4. Висуває високі вимоги.

5. Часто лає себе за зроблене.

6. Часто почувається приниженим.

7. Сумнівається, що може подобатися комусь із осіб протилежної статі.

8. Свої обіцянки виконує завжди

9. Теплі, добрі стосунки з оточуючими.

10. Людина стримана, замкнена; тримається від усіх трохи осторонь.

11. У своїх невдачах звинувачує себе.

12. Людина відповідальна; на нього можна покластися.

13. Відчуває, що не в силах хоч щось змінити, всі зусилля марні.

14. На багато дивиться очима однолітків.

15. Приймає загалом ті правила та вимоги, які слід дотримуватися.

16. Власних переконань та правил не вистачає.

17. Любить мріяти – іноді просто серед білого дня. Насилу повертається від мрії до дійсності.

18. Завжди готовий до захисту і, навіть, нападу: «застрягає» на переживання образ, подумки перебираючи способи помсти.

19. Вміє керувати собою та власними вчинками, змушувати себе, дозволяти собі; самоконтроль для нього – не проблема.

20. Часто псується настрій: накочує зневіру, нудьга.

21. Все, що стосується інших, не турбує: зосереджений на собі; зайнятий собою.

22. Люди, як правило, йому подобаються.

23. Не соромиться своїх почуттів, відкрито їх висловлює.

24. Серед великого збігу народу буває трохи самотньо.

25. Зараз дуже не по собі. Хочеться все кинути, кудись сховатися.

26. З оточуючими зазвичай ладнає.

27. Найважче боротися з самим собою.

28. Насторожує незаслужене доброзичливе ставлення оточуючих.

29. У душі – оптиміст, вірить у краще.

30. Людина неподатлива, уперта; таких називають важкими.

31. До людей критичний і судить їх, якщо вважає, що вони на це заслуговують.

32. Зазвичай почувається не провідним, а веденим: йому завжди вдається мислити і діяти самостійно.

33. Більшість із тих, хто його знає, добре до нього ставиться, любить його.

34. Іноді бувають такі думки, якими не хотілося б ні з ким ділитися.

35. Людина із привабливою зовнішністю.

36. Почувається безпорадним, потребує когось, хто був би поруч.

37. Прийнявши рішення, слідує йому.

38. Приймає, начебто, самостійні рішення, неспроможна звільнитися від впливу інших.

39. Зазнає почуття провини, навіть коли звинувачувати себе ніби ні в чому.

40. Відчуває ворожість до того, що його оточує.

41. Усім задоволений.

42. Вибитий із колії: не може зібратися, взяти себе в руки, організувати себе.

43. Відчуває млявість; все, що раніше хвилювало, раптом стало байдужим.

44. Врівноважений, спокійний.

45. Розлютившись, нерідко виходить із себе.

46. Часто почувається скривдженим.

47. Людина рвучка, нетерпляча, гаряча: не вистачає стриманості.

48. Буває, що пліткує.

49. Не дуже довіряє своїм почуттям: вони іноді підводять його.

50. Досить важко бути самим собою.

51. На першому місці розум, а не почуття: перш ніж щось зробити, подумає.

52. Те, що відбувається з ним, тлумачить на свій лад, здатний вигадувати зайвого... Словом — не від цього світу.

53. Людина терпима до людей і приймає кожного такою, якою вона є.

54. Намагається не думати про свої проблеми.

55. Вважає себе цікавою людиною – привабливою як особистість, помітною.

56. Людина сором’язлива, легко тушкується.

57. Обов’язково треба нагадувати, підштовхувати, щоб довів справу до кінця.

58. У душі відчуває перевагу над іншими.

59. Немає нічого, у чому висловив би себе, виявив свою індивідуальність, своє Я.

60. Боїться, що подумають про нього інші.

61. Честолюбний, небайдужий до успіху, похвали: у тому, що для нього суттєво, намагається бути серед найкращих.

62. Людина, у якої зараз багато чого гідне зневаги.

63. Людина діяльна, енергійна, сповнена ініціатив.

64. Пасує перед труднощами та ситуаціями, які загрожують ускладненнями.

65. Себе просто недостатньо цінує.

66. За натурою ватажок і вміє проводити інших.

67. Належить до себе в цілому добре.

68. Людина наполеглива, наполеглива; йому завжди важливо наполягти на своєму.

69. Не любить, коли з ким-небудь псуються стосунки, особливо якщо розбіжності загрожують стати явними.

70. Довго не може ухвалити рішення, а потім сумнівається в його правильності.

71. Перебуває у розгубленості, все сплуталося, все змішалося в нього.

72. Задоволений собою.

73. Невдачливий.

74. Людина приємна, що сприяє собі.

75. Особою, може, й не дуже красивою, але може подобатися як людина, як особистість.

76. Зневажає осіб протилежної статі та не зв'язується з ними.

77. Коли треба щось зробити, охоплює страх: а раптом – не впораюся, а раптом – не вийде.

78. Легко, спокійно на душі, немає нічого, що дуже б турбувало.

79. Вміє наполегливо працювати.

80. Відчуває, що росте, дорослішає: змінюється сам і ставлення до навколишнього світу.

81. Трапляється, що говорить про те, в чому зовсім не розуміється.

82. Завжди говорить лише правду.

83. Стривожений, стурбований, напружений.

84. Щоб змусити хоч щось зробити, потрібно як слід наполягти, і тоді він поступиться.

85. Відчуває невпевненість у собі.

86. Обставини часто змушують захищати себе, виправдовуватися та обґрунтовувати свої вчинки.

87. Людина поступлива, податлива, м'яка у відносинах з іншими.

88. Людина розумна, любить розмірковувати.

89. Іноді любить похвалитися.

90. Приймає рішення і відразу їх змінює; зневажає себе безвольністю, а зробити з собою нічого не може.

91. Намагається покладатися на свої сили, не розраховує на чиюсь допомогу.

92. Ніколи не спізнюється.

93. Зазнає відчуття скутості, внутрішньої несвободи.

94. Виділяється серед інших.

95. Не дуже надійний товаришу, не в усьому можна покластися.

96. У собі все ясно, добре розуміє себе.

97. Товариська, відкрита людина; легко сходяться з людьми.

98. Сили та здібності цілком відповідають тим завданням, які доводиться вирішувати; з усім може впоратися.

99. Себе не цінує: ніхто його всерйоз не сприймає; у разі до нього поблажливі, просто терплять.

100. Занепокоєння, що особи протилежної статі занадто займають думки.

Ключ:

№	Показники	номери висловлювань	норми
1	А:адаптивність В:дезадаптивной	4, 5, 9, 12, 15, 19, 22, 23, 26, 27, 29, 33, 35, 37, 41, 44, 47, 51, 53, 55,61,63,67,72,74, 75,78,80, 88, 91, 94, 96, 97, 98 2, 6, 7, 13, 16, 18, 25, 28, 32, 36, 38, 40, 42, 43, 49, 50, 54 , 56, 59, 60, 62, 64, 69, 71, 73, 76, 77, 83, 84, 86, 90, 95, 99, 100	(68-170) 68-136 (68-170) 68-136
2	Брехливість	34, 45, 48, 81, 89 8, 82, 92, 101	(18-45) 18-36
3	А: Прийняття себе В: Неприйняття себе	33, 35, 55, 67, 72, 74, 75, 80, 88, 94,96 7, 59, 62, 65, 90, 95, 99	(22-52) 22-42 (14-35) 14-28
4	А: Прийняття інших В:Неприйняття інших	9, 14, 22, 26, 53, 97 2, 10, 21, 28, 40, 60, 76	(12-30) 12-24 (14-35) 14-28
5	А:Емоційний комфорт В:Емоційний дискомфорт	23, 29, 30, 41, 44, 47, 78 6, 42, 43, 49, 50, 83, 85	(14-35) 14-28 (14-35) 14-28
6	А:Внутрішній контроль В:Зовнішній контроль	4,5, 11, 12, 13, 19,27,37,51,63, 68, 79, 91, 98 25, 36, 52, 57, 70, 71, 73, 77	(26-65) 26-52 (18-45) 18-36
7	А:Домінування В:Відомість	58, 61, 66 16, 32, 38, 69, 84, 87	(6-15) 6-12 (12-30) 12-24

8	Ескапізм (відхід від проблем)	17, 18, 54, 64, 86	(10-25) 10-20

Додаток Б

Методика визначення особистісної адаптованості (за В. Фурманом)

Інструкція: «Прочитайте уважно запитання, що подані зліва у таблиці і поставте напроти них знак «+» залежно від того, яке місце у Вашому житті сьогодні посідають люди, організації, події. Опитувальник допоможе визначити рівень Вашої адаптованості до життя, ступінь гармонійності у взаєминах з оточенням».

Обробка результатів. За шкалою ставлень відповідь «дуже позитивне» оцінюється 5 балами, «позитивне» – 4, «нейтральне» і за відсутності самооцінки – 0, «негативне» – (-4), і «вкрай негативне» – (-5) балами. Процедура підрахування кінцевого результату передбачає підсумування позитивних і негативних оцінок.

№ п/п	Спробуй реально поглянути на свої взаємини з навколишнім світом та оцінити за п'ятибальною шкалою своє ставлення до:	дуже позитивне	Позитивне	нейтральне або невизначене	негативне	вкрай негативне
1	1. Школа					
2	Товаришів по групі До викладачів					
3	Навчальних предметів					
4	До школи та його вимог в цілому					
	2. Сім'я					

5	До матері					
6	До брата (-ів), сестри (-ер)					
7	До батька					
8	До бабусі, дідуся, родичів					
	3.Вулиця					
9	До найближчих друзів					
10	До знайомих, товаришів					
11	До батьків своїх друзів					
12	До сусідів					
13	4.Власне Я					
14	До своєї поведінки, своїх вчинків					
15	До внутрішнього Я					

Додаток В

Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості (С.С. Бубнова)

Методика «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С.С. Бубнова» призначена для вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності. Методика містить 66 закритих запитань, спрямованих на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності.

Ступінь вираженості кожної з поліструктурних ціннісних орієнтацій особистості визначається за допомогою ключа, поданого в бланку відповідей. Відповідно до цього підраховується кількість позитивних відповідей у всіх одинадцяти стовпчиках цінностей (описано нижче за текстом). За результатами опрацювання індивідуальних даних будується графічний профіль, що відображає вираженість кожної цінності. Для цього по вертикалі фіксується кількісна вираженість цінностей (за шістьма бальною системою), а по горизонталі - види цінностей.

Цінності в узагальненому вигляді:

1. Приємне проведення часу, відпочинку;
2. Високий матеріальний добробут;
3. Пошук і насолода прекрасним;
4. Допомога і милосердя до інших людей;
5. Любов;
6. Пізнання нового у світі, природі, людині;
7. Високий соціальний статус і управління людьми;
8. Визнання і повага людей і творення на оточуючих;
9. Соціальна активність для досягнення позитивних змін у суспільстві;

10. Спілкування;

11. Здоров’я.

Текст опитувальника діагностики структури ціннісних орієнтацій особистості С.С. Бубнової

Інструкція: Відповідайте якомога швидше, довго не замислюючись над кожним запитанням. Пам’ятайте, що поганих чи хороших відповідей немає, є тільки ваша власна думка. Відповідати потрібно «так» або «ні». У бланку відповідей це відповідно «+» або «-», які потрібно поставити поруч із номером запитання.

1. Чи любите ви лежати на дивані і нічого не робити?

2. Чи любите ви самі заробляти гроші та отримувати від цього задоволення?

3. Чи часто вас відвідує думка, що хочеться сходити до театру чи виставки?

4. Чи часто ви допомагаєте близьким по господарству?

5. Чи вважаєте ви, що любов – визначальне почуття у житті?

6. Чи любите ви читати книги про щось нове і незвідане вам?

7. Чи хочете ви стати босом (начальником якоїсь компанії)?

8. Чи хотіли б ви, щоб вас поважали ваші друзі за ваші особисті якості?

9. Чи бажаєте ви самі брати участь у будь-яких громадських заходах (мітингах, страйках) на користь близького вам населення?

10. Чи вважаєте ви, що без спілкування з друзями ваше життя буде тьмяним і безрадісним?

11. Чи вважаєте ви, що було б здоров’я, а все інше докласти?

12. Чи часто вам хочеться розслабитись (послухати легку музику, наприклад)?

13. Ви обрали свою професію переважно тому, що вона може приносити великий матеріальний заробіток?

14. Чи вважаєте ви, що у житті важливо вміти грати на музичних

інструментів, малювати тощо?

15. Якщо хтось із ваших знайомих захворів, виберете час, щоб його відвідати?

16. Ваш шлюб укладений (буде укладений) за коханням?

17. Чи любите читати науково-популярні книги?

18. Чи хотіли ви в школі стати організатором?

19. Якщо ви зробили непристойний вчинок по відношенню до друзів або співробітників, чи переживаєте ви з цього приводу?

20. Чи вважаєте ви, що шляхом громадських дій (мітингів, зборів) можна щось змінити у суспільному житті?

21. Чи можете ви спокійно обійтися без частого спілкування зі своїми знайомими?

22. Чи вважаєте ви, що необхідно якимось чином зміцнювати своє здоров'я? (Плавати, бігати, грати в теніс)?

23. Головне для вас - ваш настрій в даний момент, а що буде потім не важливо?

24. Чи вважаєте ви, що головне – це придбати будинок (квартиру), машину та інші матеріальні блага?

25. Чи любите ви гуляти лісом, парком?

26. Як ви вважаєте, чи потрібно допомагати матеріально тим, хто просить милостиню, чи ні?

27. Кохання – це почуття, яке народжується та вмирає?

28. Чи хотіли б ви стати вченим чи науковим співробітником?

29. Влада – це почесно і значуще чи від неї більше клопоту та всяких неприємностей?

30. Чи хотіли ви, щоб у вас було більше друзів?

31. Чи спадало вам на думку зайнятися перебудовою будь-якої громадської (клубу, консультаційного пункту, інституту)?

32. Чи багато ви вільного часу хотіли б приділяти спілкуванню?

33. Чи часто ви думаєте про своє здоров'я?

34. Чи вважаєте ви, що дуже важливо вміти приносити собі задоволення?

35. Якщо все почати спочатку, вибрали б зараз більш оплачувану роботу, ніж справжня?

36. Чи хотіли б ви зайнятися фотографією?

37. Чи вважаєте ви, що потрібно обов'язково допомогти людині, що впала?

38. Почуття любові для вас є першоосновою життя чи ні?

39. Чи часто ви ставите собі питання «А чому саме так?»

40. Чи хотіли б ви «робити» політику?

41. Чи часто ваш внутрішній голос ставить вам питання «А чи поважають мене оточуючі?».

42. Чи є для вас суспільні явища предметом обговорення на роботі чи вдома?

43. Якщо ви три дні проведете на безлюдному острові, чи помрете від самотності?

44. Чи катаєтесь ви на лижах, щоб зміцнити своє здоров'я?

45. Чи часто ви довго мрієте, лежачи із заплющеними очима?

46. Головне у житті – це робити гроші, створювати власний бізнес?

47. Чи часто ви купуєте картини та інші художні вироби чи хотіли б їх купити?

48. Якщо хтось із ваших близьких надовго захворів, чи будете ви без його обговорень виконувати його обов'язки по господарству?

49. Чи любите ви дітей?

50. Чи хотіли б ви створити якусь свою «теорію» (відносності, таблицю тощо)?

51. Чи хотіли б ви бути схожим на когось відомої людини (актора, політика, бізнесмена)?

52. Чи важливо вам, щоб вас поважали товариші по службі за ваші професійні знання?

53. Чи хотіли б ви зараз щось самі зробити в політиці?

54. Ви людина рішуча?

55. Чи ходите ви в сауну, басейн, лазню, чи займаєтеся аеробікою для підтримки гарного фізичного стану?

56. Нормальний відпочинок-це надзвичайно важливо, чи не так?

57. Чи вважаєте ви, що дуже важливо накопичити матеріальні кошти та передавати їх дітям?

58. Хотілося б вам колись самому намалювати картину чи написати музику?

59. Коли маленька дитина плаче – це крик про допомогу?

60. Вам важливіше любити самому, ніж бути коханим?

61. "У всьому хочеться дійти до самої суті" - це про вас?

62. Ви б хотіли, щоб ваші діти стали знаменитими людьми?

63. Чи хотіли б ви, щоб товариші по службі звертался до вас за допомогою в особистому плані як до людини?

64. У суспільному житті нехай залишається все, оскільки є?

65. Спілкування – це лише марна трата часу?

66. Здоров’я – це не найголовніше в житті, чи не так?

Обробка й аналіз результатів

Бланк відповідей тесту ціннісних орієнтацій особи С.С. Бубновий

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44

45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
∑										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Додаток Г

Методика «Визначення рівня своєї самооцінки»

Методика пропонує певну кількість тверджень, навпроти яких ставиться один з трьох варіантів відповідей: «так» (+), «ні» (-), «не знаю» (?), які відповідають власній поведінці в аналогічній ситуації.

Бланк запитань

1. Звичайно я розраховую на успіх у своїх справах.
2. Більшу частину часу я знаходжуся у пригніченому стані.
3. Більшість ровесників зі мною радяться.
4. У мене не має невпевненості в собі.
5. Я настільки ж здібний і винахідливий як більшість оточуючих мене людей.
6. Часом я почуваю себе нікому не потрібним.
7. Я все роблю добре (будь-яку справу).
8. Мені здається, що я нічого не досягну в майбутньому.
9. У будь-якій справі я вважаю себе правим.
10. Я роблю багато такого, про що потім жалкую.
11. Коли я дізнаюсь про успіхи кого-небудь, кого я знаю, то сприймаю це як власну поразку.
12. Мені здається, що всі навколо дивляться на мене з осудом.
13. Мене мало турбують можливі невдачі.
14. Мені здається, що успішному виконанню доручень чи справ мені заважають перешкоди, яких мені не подолати.
15. Я рідко жалкую про те, що вже зробив.
16. Оточуючі мене люди більш привабливі, ніж я.
17. Я думаю, що я постійно комусь необхідний.
18. Мені здається, що я навчаюся гірше за інших.

19. Мені частіше щастить, ніж не щастить.

20. У житті я завжди чогось боюся.

Підрахунок результатів.

Підраховується кількість позитивних відповідей (+), спочатку за непарними номерами, а потім за парними. Від першого результату віднімається другий. Кінцевий результат знаходиться в інтервалі від -10 до +10.

Інтерпретація

від -10 до -4 свідчить про занижену самооцінку

від -3 до +3 – про адекватну самооцінку

від +4 до +10 – про завищену самооцінку.

Додаток Д

№	Завдання програми	Напрями (що формуємо)	Форми	Методи	Фахівці
1	Інформування підлітків щодо негативного впливу корейської субкультури.	Профілактика негативного впливу корейської субкультури на соціалізацію підлітків	Групова робота, організація соціально-педагогічних заходів, Круглий стіл	Проведення лекцій. Диспуту. Мозковий штурм	Соціальний педагог, вчитель
2	Формування інтересу до різних видів дозвілля.	Ознайомлення та залучення до альтернативних шляхів проведення дозвіллєвої діяльності	Партнерство з громадськими організаціями, групова робота	Проведення волонтерської роботи(суботники, організація ярмарки)	Вчитель фізичної культури, соціальний педагог
3	Розвиток життєвих умінь, а саме комунікативни	Розвиток критичного мислення, саморегуляції,	Групова робота	Проведення тренінгу	Психолог, соціальний педагог

	х навичок, критичного мислення, самоуправління.	розвиток емпатичного ставлення			

Додаток Е

Тренінгова «Програма ефективної адаптації підлітків»

Програма тренінгу виступає як один із заходів психологічної та педагогічної допомоги молоді з проблемами соціальної адаптації, яка спрямована на розвиток і посилення власного «Я», формування життєздатної особистості, що володіє достатніми внутрішніми ресурсами для успішного вирішення проблем адекватними конструктивними способами і гармонійної взаємодії в соціумі.

Мета даної програми – створення умов для розвитку необхідних навичок і умінь, що дозволяють протистояти негативним ситуаціям у молоді зі складнощами соціальної адаптації

Завдання:

- підвищити самооцінку у молодих дюдей та допомогти їм розвивати позитивне ставлення до себе.

- забезпечити навички адаптації до змін, стресових ситуацій та нових середовищ.

- підтримати розвиток позитивних ціннісних орієнтацій, які сприятимуть здоровому розумінню себе та інших людей.

Прогнозовані результати і критерії ефективності роботи:

- наявність у молодих людей з труднощами соціальної адаптації адекватних навичок спілкування, навичок конструктивного вирішення конфліктних ситуацій;

- наявність досвіду самопізнання;

- сформованість навичок вирішення життєвих проблем, сприйняття і надання соціальної підтримки у складних життєвих ситуаціях;

- усвідомлення особистісних цінностей;

- посилення особистісних ресурсів, що дозволяють позитивно сприймати майбутнє.

Заняття 1. Знайомство

Мета: ознайомити учнів з метою тренінгу; створити ефективну робочу атмосферу в групі; сформувати норми і правила роботи в групі.

Вправа 1. Знайомство.

Знайомство учасників один з одним, створення умов для довірливого спілкування. Учасники по черзі називають своє ім'я і якість, яке найбільш характерно для них

Вправа 2. Сурдопереклад.

Мета: активізувати групу.

Матеріали: папірці з написаним текстом — різні прості віршики.

1.Ведучий пропонує розділитися всім на пари.

2. Пари по черзі виступають перед іншими учасниками. Кожен із пари виступає по черзі в ролі дикторів і сурдоперекладачів. Поки один із партнерів читає вірш, інший перебуває поруч і виступає у ролі сурдоперекладача – передає з допомогою міміки й жестів зміст тексту.

Вправа 3. «Ніхто не знає, що я ...».

Мета: підвищення згуртованості, особистісне розкриття учасників, розширення уявлень про себе, створення умов для довірливого спілкування. В руках ведучого м'яч, він вимовляє фразу: «Ніхто не знає, що я ...» і закінчує її, після чого кидає м'яч іншому учаснику вправи. Виконання завдання триває до тих пір, поки м'яч не побуває у кожного

Вправа 4. «Зворотній зв'язок».

Мета: отримання інформації ведучим про емоційний стан учасників. Оцінка ефективності роботи групи.

Можна використовувати ритуальну іграшку, яка передається по колу під час висловлювання учасників.

Заняття 2. Налагодження зв'язків

Мета: познайомити учнів з основними прийомами ефективного спілкування;

сформувати вміння і навички встановлення контакту в міжособистісному спілкуванні; розташувати співрозмовника до себе, викликати його довіру, привернути інтерес до себе(вербальні і невербальні способи встановлення контакту).

Вправа 1. Привітання.

Самовизначення учнів (з чим вони прийшли на групу, як себе зараз відчувають).

Вправа 2. Віддзеркалення.

Інструкція: Виконайте чотири нескладних завдання, точніше, зімітуйте їх виконання. Завдання такі:

пришиваємо ґудзик;

збираємося в дорогу;

печемо пиріг;

виступаємо в цирку.

Особливість цих завдань в тому, що кожне з них учасники будуть виконувати попарно, причому партнери встануть один проти одного, і один з них стане на час дзеркалом, тобто буде копіювати всі рухи свого партнера. Потім партнери поміняються ролями.

Вправа 2. «Черга».

Мета: тренування вербальних і невербальних навичок встановлення контакту. З групи вибирається кілька людей, з яких один - ведучий. Решта стають один за одним, зображуючи чергу.

Завдання ведучого пройти до каси кінотеатру без черги; він вступає в контакт з кожним хто стоїть, намагаючись досягти своєї мети. При цьому деякі учасники, які стоять в черзі, можуть мати свої ролі.

Наприклад, не пропускати нахабу до каси, або взяти його собі в компаньйони для чого-небудь.

Після програвання даної сценки група аналізує вербальні і невербальні

компоненти, що сприяють або перешкоджають встановленню контакту і досягнення мети. Бажано, щоб сценка була програна кілька разів.

Вправа 3. «Зіпсований телефон».

Мета: розвиток навичок прийому і передачі інформації, виявлення групи факторів, що впливають на успішність прийому і передачі інформації, виявлення найбільш типових помилок, що виникають в цьому процесі.

Вибирається 5 осіб з членів групи – безпосередніх учасників вправи. Решта – спостерігачі і слухачі. Їм повідомляється, що в групі буде зачитаний текст, який вони повинні будуть передавати один одному по пам'яті, не роблячи ніяких записів і позначок. Після цього в колі залишається тільки один з п'ятьох, а четверо виходять за двері. Йому зачитують текст. Потім запрошується другий учасник.

Перший повідомляє йому все, що запам'ятав. Потім запрошується наступний і так далі, поки текст не повторить останній, п'ятий учасник. Часто в результаті такої передачі зміст тексту спотворюється до протилежного. В процесі обговорення учасники висловлюють свої міркування з приводу причин виникнення помилок

Вправа 4. «Зворотній зв'язок».

Мета: отримання інформації ведучим про емоційний стан учасників. Оцінка ефективності роботи групи.

Можна використовувати ритуальну іграшку, яка передається по колу під час висловлювання учасників.

Заняття 3. Згуртування та довіра

Мета: сформувати взаємну довіру і вміння координувати спільні дії, продовжити роботу по згуртуванню учасників групи з використанням тілесно-орієнтованого підходу.

Вправа 1. Привітання.

Самовизначення учнів (з чим вони прийшли на групу, як себе зараз відчувають).

Вправа 2. Знайди свою пару

Мета: порухатися й посміятися

Матеріали: папірці з написаним текстом – назви тварин (кожна тварина у 2 примірниках).

1. Порахуйте кількість учасників

2. Розділіть кількість учасників на 2, щоби визначити кількість необхідних тварин.

3. Для кожної тварини напишіть його ім’я на двох аркушах.

4. Роздайте аркуші учасникам із проханням нікому їх не показувати.

5. Усі починають рухатися кімнатою.

6. Учасники закривають очі руками, видають звірині звуки й намагаються знайти свою пару.

Вправа 3. «Безлюдний острів».

Мета: вправа використовується для дослідження процесу прийняття рішення групою. Основна ідея вправи - вміння поєднувати групове рішення і індивідуальний вибір, а також приймати і поважати вибір іншої людини.

Учасники діляться на підгрупи по 4-5 чоловік. Ведучим задається інструкція, що в результаті корабельної аварії кожна підгрупа потрапляє на безлюдний острів. Завдання кожної підгрупи -«облаштуватися і налагодити життя на острові», зобразивши все це на груповому малюнку. В результаті виходить кілька малюнків-«островів». Під час виконання завдання ведучий зберігає відсторонену позицію. Далі слід обговорення, в якому бере участь вся група. Звертається увага на те, як здійснювалася взаємодія в кожній підгрупі, як розподілялися «ролі» між учасниками, як підгрупа приймала рішення, які були труднощі, неприємні моменти, що вони зробили для їх вирішення і до якого підсумку вони в результаті прийшли

Вправа 4. «Прощання».

Отримання інформації ведучим про стан учасників. Оцінка ефективності роботи групи.

Завдання 4. Цінності

Мета: допомогти учням усвідомити особистісні цінності і особисту відповідальність за наслідки своєї поведінки; сформувати навички оцінки проблемної ситуації і прийняття рішення.

Вправа 1. Привітання.

Самовизначення учнів (з чим вони прийшли на групу, як себе зараз відчувають).

Вправа 2. «Будиночки».

Мета: розвиток згуртованості групи, емпатії, діагностика відносин в групі. Вправа виконується в кілька етапів. На першому етапі кожен учасник тренінгу на ватмані знаходить місце і малює будиночок (важливо, щоб ватман був великим, щоб усім вистачило місця). Коли все малюнки готові, учасники розповідають про те, хто міг би жити в такому будинку (характер, звички, улюблені заняття).

На наступному етапі кожен учасник вибирає 3-4 найбільш привабливих будиночка і малює до них доріжки. Таким чином, отримуємо містечко. На третьому етапі група придумує і записує назву отриманого населеного пункту. На останньому етапі група домальовує в містечку все, що необхідно «для життя» (парки, дерева, магазини).

Під час рефлексії після вправи відзначаються самі найпривабливіші «райони міста». Малюнок також можна вивісити в аудиторії до кінця занять.

Вправа 3. Прощання.

Мета: Вербальне підведення підсумків тренінгу, вираз емоційного ставлення учасників групи один до одного й до керівника.

Процедура: учасники групи по колу мають можливість висловити думку, наскільки ефективним їм видався тренінг, наскільки він виправдав їхні сподівання, що нового відкрив в області міжособистісних відносин та за тематикою тренінгу; можна також звернутися з реплікою безпосередньо до будь-кого з групи або до її керівника.

Заняття 5. Завершення

Мета: завершити роботу в групі отримати зворотній зв'язок між учнями і вчителем; закріпити отримані навички прийняття групового рішення і вироблення стратегії виконання завдання групою в цілому.

Вправа 1. «Привітання».

Самовизначення учнів (з чим вони прийшли на групу, як себе зараз відчувають).

Вправа 2. «Автопортрет».

Мета: розвиток уяви, отримання зворотного зв'язку від учасників групи, розвиток саморефлексії і сенситивності.

Учасникам дається папір і розкривається наступне завдання: «Уявіть собі, що ви – великі художники, що працюють в різних напрямках. Ви отримали пропозиції брати участь у виставці, але для цього потрібно намалювати свій автопортрет ».

Заохочується творчий підхід (рисунок в символічній, абстрактній манері), єдина умова – малюнок підписувати не можна. Коли всі портрети готові - вони здаються ведучому. Ведучий роздає малюнки учасникам і намагається це зробити так, щоб роботи не попадалися авторам.

Вправа 3 Подарунок

Ця вправа виконується наприкінці тренінгу.

1. Імена всіх учасників пишуть на листочках і кладуть у коробку.

2. Учасники витягують чиєсь ім'я (не своє). Їм надається час, щоби вигадати подарунок, який би вони подарували цій людині.

3. Кожному надається можливість представити й подарувати уявний подарунок іншому учаснику тренінгу.

Вправа 4. Прощання

Мета: Вербальне підведення підсумків тренінгу, вираз емоційного ставлення учасників групи один до одного й до керівника.

Процедура: учасники групи по колу мають можливість висловити думку,

наскільки ефективним їм видався тренінг, наскільки він виправдав їхні сподівання, що нового відкрив в області міжособистісних відносин та за тематикою тренінгу; можна також звернутися з реплікою безпосередньо до будь-кого з групи або до її керівника.

ДОДАТОК Є

Результати дослідження за методикою «Діагностика соціально-психологічної адаптації, запропонована К. Роджерсом і Р. Даймондом»

№	Самоприйняття	Прийняття інших	Емоційний комфорт	Інтегрованість у групу	Домінування	Рівень адаптації
1	37	26	27	107	7	Високий
2	27	27	22	112	8	Високий
3	39	19	15	95	7	Середній
4	22	11	13	64	7	Низький
5	45	29	29	68	6	Високий
6	48	26	25	68	11	Середній
7	53	30	12	136	18	Середній
8	39	23	25	169	7	Високий
9	40	12	30	120	10	Високий
10	50	20	14	100	6	Високий
11	52	13	17	78	9	Середній
12	22	28	21	99	8	Високий
13	28	31	19	65	9	Високий
14	34	25	35	125	6	Високий
15	41	12	14	160	11	Середній
16	50	11	26	70	15	Середній
17	26	30	22	89	12	Високий
18	24	29	14	110	12	Високий
19	47	26	34	134	7	Високий

20	39	24	27	150	7	високий
21	29	18	18	169	6	Середній
22	46	16	15	170	9	Високий
23	48	16	21	146	12	Високий
24	30	23	14	156	14	Середній
25	22	28	18	68	15	Низький
26	25	17	19	89	15	Низький
27	32	14	35	90	13	Середній
28	42	13	33	116	11	Високий
29	38	30	29	137	11	Високий
30	46	28	27	148	7	Високий

ДОДАТОК Ж

Класифікація показників за методикою «Визначення рівня своєї самооцінки» (розроблена Г. Казанцевою)

Вид соціально-психологічної адаптації	Рівні функціонування особистісної адаптованості	Показники адаптованості
I Адаптованість	1. а) максимальний б) дуже високий 2. високий 3. середній 4. низький	75 73-74 69-72 64-68 57-63
II Неадаптованість	5. неочевидний 6. очевидний	50-56 40-49
III Дезадаптованість	7. ситуативний 8. стійкий очевидний 9. а) критичний б) супер критичний	30-39 21-29 0-20 -75-(-1)